

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:
«Αναπτυξιακές δράσεις στο χώρο της αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του
δήμου Ληλαντίων»**

**ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ**

Σπουδάστρια: Κυριάκου Γεωργία - Ειρήνη

**Καλαμάτα
2011**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	3
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	3
1.1 ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	3
1.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	5
1.3 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΣ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	12
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	12
2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	12
2.1.1 <i>Ανάπτυξη και τοπική αυτοδιοίκηση</i>	13
2.2 ΘΕΩΡΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	13
2.2.1 <i>Κλασικές Θεωρίες</i>	14
2.2.2 <i>Νεοκλασικές Θεωρίες</i>	16
2.3 ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΟΓΕΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	17
2.4 ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	20
2.5 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ/ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	24
Ο ΔΗΜΟΣ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	24
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	24
3.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	25
3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ.....	27
3.4 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	29
3.5 ΑΝΕΡΓΙΑ.....	30
3.6 ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ.....	31
3.7 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.....	36
3.8 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	36
3.9 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ S.W.O.T ΑΝΑΛΥΣΗ.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	43
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	43
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	43
4.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ.....	45
4.3 ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	49
4.3.1 <i>Άξονας Δράσης 1 – Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής</i>	51
4.3.2 <i>Άξονας Δράσης 2 – Τοπική Ανάπτυξη και Οικονομία</i>	54

4.3.3 Άξονας Δράσης 3 – Κοινωνική Ανάπτυξη.....	56
4.3.4 Άξονας Δράσης 4 – Εσωτερική Δημοτική Ανάπτυξη.....	57
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	66

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τοπική αυτοδιοίκηση βοήθησε στη αποκατάσταση των κατοίκων του τόπου μας και συνέβαλε στην ενδυνάμωση της δημοκρατίας. Η κοινότητα άλλωστε ήταν η πρώτη μορφή κοινωνικής ένωσης στην ιστορία ενώ η οργάνωση σε πόλη ήρθε αργότερα. Είναι γεγονός ότι ο βαθμός ανάπτυξης μιας χώρας αντικατοπτρίζεται στην αποκεντρωτική δομή του κράτους της. Τα κράτη με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης είναι εκείνα που παράλληλα έχουν προχωρήσει στη θωράκιση των αποκεντρωμένων δομών τους. Στο πλαίσιο αυτό, η απάντηση στις σημερινές οικονομικές προκλήσεις οφείλει να έρθει από την επένδυση σε λύσεις που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, κοινωνική ευαισθησία και μακρόπνοη στρατηγική.

Και οι Δήμοι της χώρας μπορούν να σταθούν στο ύψος των απαιτήσεων και να ανταποκριθούν σε αυτή την πρόκληση καθώς διαθέτουν και τα τρία αυτά συστατικά. Οι δήμοι μας αποτελούν κεντρικές σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων και πολιτικών, κέντρα ανάπτυξης και υλοποίησης κοινωνικών παρεμβάσεων και έργων αστικής ανάπλασης, αλλά και φορείς υλοποίησης έργων στα οποία συμπράττει η δημόσια και η ιδιωτική πρωτοβουλία, ενώ παράλληλα αποτελούν και μέσο που δίνει την ευκαιρία στην ενεργό κοινωνία των πολιτών να συμμετέχει δυναμικά σε τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες (Δολγηρά Χ., Μαυροπούλου Φ., Πρέζα Β., 2007, σελ. 3).

Η εργασία αυτή έχει σαν στόχο να παρουσιάσει τις αναπτυξιακές δράσεις που επιχειρούνται σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης στο δήμο Ληλαντίων.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση είναι πλούσια όσον αφορά το θέμα προς μελέτη και η έρευνά αναπτύσσεται σε 3 κεφάλαια τα οποία διαμορφώνονται ως εξής:

Το **1^ο Κεφάλαιο** γίνεται μια συνοπτική αναφορά στην έννοια και τις αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο **2^ο Κεφάλαιο** αναπτύσσεται η έννοια της ανάπτυξης στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Το **Κεφάλαιο 3^ο** κάνει αναφορά στα δεδομένα του Δήμου Ληλαντίων.

Το **Κεφάλαιο 4^ο** περιγράφει τις αναπτυξιακές δράσεις στον Δήμο Ληλαντίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1.1 Ρόλος και σημασία της τοπικής αυτοδιοίκησης

Για δεκαετίες τώρα η έννοια της αποκέντρωσης και τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτήν βρίσκονται τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνιολογικών αναζητήσεων και προβληματισμών των περισσότερων χωρών. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, η επιτακτική ανάγκη για ανασυγκρότηση των διαφόρων κρατών και για ανόρθωση των οικονομιών τους σε συνδυασμό με τις επικρατούσες τότε αντιλήψεις οδήγησαν στην επιλογή ενός προτύπου ανάπτυξης, το οποίο βασιζόταν σε έναν από τα πάνω σχεδιασμό της εφαρμοζόμενης πολιτικής. Η επιλογή αυτή αντανακλούσε μορφές διοικητικής συγκρότησης θεσμών και δομών εξαιρετικά συγκεντρωτικών και μια κοινωνική συνείδηση αντίστοιχα διαμορφωμένη. Τα αποτελέσματα που είχε το πρότυπο αυτό ανάπτυξης είναι γνωστά.

Αφενός μεν οδήγησε σε υψηλούς ρυθμούς αύξησης του Εθνικού Εισοδήματος και συνέβαλε στη μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα ανασυγκρότηση των κρατών στην εδραίωση του κράτους πρόνοιας κ.λ.π. Αφετέρου δε, αυτή η ίδια η διαδικασία της ανάπτυξης δημιούργησε μια σειρά από νέα φαινόμενα με έντονα αρνητικές παρενέργειες των οποίων ο σωρευτικός χαρακτήρας έχει δημιουργήσει εκρηκτικά προβλήματα που απαιτούν άμεσες και ριζικές λύσεις. Για παράδειγμα όξυνε τις περιφερειακές ανισότητες, συνέβαλε στο γιγαντισμό των πόλεων, στην αλλοτρίωση των πολιτών και στην υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, στην υποβάθμιση της υπαίθρου, στη δημιουργία μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών μορφών αγοράς και στη δημιουργία ενός γραφειοκρατικού κράτους το οποίο λειτουργεί αναποτελεσματικά. Αυτό όμως που είναι πιο σημαντικό είναι ότι το συγκεκριμένο μοντέλο ανάπτυξης και οι συγκεντρωτικές μορφές διοίκησης που αντιστοιχούν σ αυτό έχουν χάσει την προωθητική τους δύναμη και

έχουν εξαντλήσει τη δυναμική τους. Όλο και περισσότερο διαπιστώνεται μια σύγκρουση των αναγκών για ανάπτυξη και της δημοκρατίας με τις δομές και τους θεσμούς που επικρατούν.

Η τεχνολογική πρόοδος που χαρακτηρίζει την εποχή μας και τα άλματα που παρατηρούνται σε τομείς, όπως είναι η πληροφορική, οι μεταφορές και οι επικοινωνίες, σε συνδυασμό με την ανάγκη αντιμετώπισης των νέων οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων που αναφέρθηκαν πιο πάνω, επιτρέπουν ή επιβάλλουν την υιοθέτηση ενός άλλου προτύπου ανάπτυξης, ανθρωποκεντρικού, που να απαντά δυναμικά στα σύγχρονα προβλήματα της κοινωνίας, να δίνει σημασία στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και να στηρίζεται σε αρχές όπως είναι ο από τα κάτω δημοκρατικός προγραμματισμός, η κοινωνική συμμετοχή, ο κοινωνικός έλεγχος και η αποκέντρωση.

Καθώς η έννοια της αποκέντρωσης δεν περιορίζεται μόνο στην οργανωτική δομή αλλά έχει και έννοια πολιτική, αντιλαμβάνεται κανείς ότι αποτελεί έννοια πολύπλευρη και πολυδιάστατη. Από αυτή την άποψη το περιεχόμενό της διαφοροποιείται ανάλογα με την πλευρά από την οποία εξετάζεται και σύμφωνα με την ιδεολογία του κάθε μελετητή. Ειδική επιτροπή που συστάθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη προσπάθησε να συνθέσει τις διάφορες απόψεις και όρισε ότι αποκέντρωση είναι η μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων από το κέντρο στην περιφέρεια, είτε με τη μεταβίβασή τους με νόμο στις μονάδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή στους λοιπούς τοπικούς Οργανισμούς ειδικής αρμοδιότητας, είτε με την αποσυγκέντρωση, δηλαδή την παροχή εξουσιοδότησης προς τα περιφερειακά κρατικά όργανα για λήψη αποφάσεων πάνω σε θέματα τοπικής σημασίας.

Παρά την προσπάθεια που έγινε να περιληφθούν στον πιο πάνω ορισμό πάρα πολλά στοιχεία, είναι προφανές ότι ένας και μοναδικός ορισμός είναι αδύνατο να υπάρξει. Αυτό όμως για το οποίο υπάρχει γενική αποδοχή είναι σχέση αμφίδρομη και δυναμική, γιατί το κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ζούμε μεταβάλλεται διαρκώς και με γρήγορους ρυθμούς. Με την έννοια αυτή, η σχέση μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να υπόκειται σε συνεχείς αναθεωρήσεις και αναπροσαρμογές.

Παράλληλα, για να λειτουργήσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεσματικά σαν ουσιαστικός μοχλός της ανάπτυξης και της δημοκρατίας πρέπει η σχέση της με την Κεντρική Διοίκηση να είναι πάντα σαφής και αντιληπτή (Δολγηρά Χ., Μαυροπούλου Φ., Πρέζα Β., 2007, σελ. 8 – 11)

1.2 Αρμοδιότητες τοπικής αυτοδιοίκησης

Ένας μεγάλος αριθμός αρμοδιοτήτων που σήμερα ασκούνται από τους Δήμους, είναι στην ουσία συναρμοδιότητες, είτε με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, είτε με τις κεντρικές και αποκεντρωμένες δομές της Δημόσιας Διοίκησης, σε τομείς όπως της ποιότητας ζωής και της εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και των οικισμών, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού, των φυσικών πόρων, της ενέργειας και της βιομηχανίας, της πολιτικής προστασίας, όπως προκύπτει από τη σχετική μελέτη του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο δημοτικός και κοινοτικός κώδικας καθορίζει ως αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων (Άρθρο 75.1/ Ν3463/2006): «Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.» Αυτές οι αρμοδιότητες συνήθως συνεισφέρουν στην κοινωνική ευημερία.

Επίσης ο ίδιος Νόμος αναθέτει στις τοπικές αρχές την ευθύνη εκπόνησης επιχειρησιακού προγράμματος (Άρθρο 203). Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα τα οποία περιέχουν αναλύσεις για τις δραστηριότητες τους και αποσκοπούν στην υλοποίηση του αναπτυξιακού του σχεδιασμού. Από τα κυριότερα προβλήματα που αναδεικνύονται είναι η μη-ύπαρξη σαφούς ιεραρχημένου συστήματος προτεραιοτήτων. Σχεδόν το σύνολο θέτει ως προτεραιότητες τις γενικές υπηρεσίες ενώ μόνο ένα μικρό ποσοστό (5%) στοχεύει σε υπηρεσίες αστικού τύπου. Η διαμεσολαβητική σχέση προς την κυβέρνηση αποτελεί προτεραιότητα για το 20% των επικεφαλής των ΟΤΑ ενώ ποσοστό 15% θέτει ως προτεραιότητα τον εκσυγχρονισμό του

ΟΤΑ. Οι αρμοδιότητες που έχει αποκεντρώσει το κράτος σε κατώτερα επίπεδα διοίκησης και η κατανομή αυτών στις διαφορές βαθμίδες διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα (Αναρτήθηκε στο <http://www.ita.org.gr/contents.aspx?catid=45>).

Η κατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα Αυτοδιοίκησης έχει ως εξής:

➤ **Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση.**

Η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, στις περισσότερες χώρες, είναι υπεύθυνη για τη δημιουργία και συντήρηση βασικών υποδομών και υπηρεσιών όπως η ύδρευση, η οδοποιία, η αποκομιδή απορριμμάτων και οι συγκοινωνίες. Επίσης, σημαντική είναι σε αρκετές χώρες, ιδιαίτερα στις Σκανδιναβικές, και η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών. Όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης οι αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν διαφορές από χώρα σε χώρα. Συγκεκριμένα, στις περισσότερες χώρες οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ έχουν την αρμοδιότητα για την κατασκευή και συντήρηση των κτιρίων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ σε οκτώ από τις δεκαπέντε ΟΤΑ έχουν και την ευθύνη της καταβολής μέρους ή του συνόλου των αποδοχών των εκπαιδευτικών.

➤ **Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση**

Οι αρμοδιότητες της δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης είναι γενικά περισσότερο εξειδικευμένες από αυτές της πρωτοβάθμιας. Σε ορισμένες χώρες οι αρμοδιότητες αυτές περιγράφονται στη νομοθεσία κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν το Ην. Βασίλειο και η Ιταλία όπου η Δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση συμπεριλαμβάνει την οδοποιία, το περιβάλλον, τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την πολεοδομία, ενώ στις Σκανδιναβικές χώρες οι αρμοδιότητες της δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης επικεντρώνονται σε έναν κυρίως τομέα και συγκεκριμένα στον τομέα της υγείας. Σε άλλες χώρες, η νομοθεσία αναφέρεται ότι η δευτεροβάθμια Αυτοδιοίκηση έχει γενικά την αρμοδιότητα να χειρίζεται θέματα τοπικού ενδιαφέροντος (π.χ. Γερμανία, Ολλανδία). Παρόλα αυτά,

και στις χώρες αυτές στη σχετική νομοθεσία αναφέρονται κάποιες υποχρεωτικές αρμοδιότητες.

➤ **Τριτοβάθμια Αυτοδιοίκηση**

Οι αρμοδιότητες της τριτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης περιορίζονται σε συγκεκριμένους τομείς, στους οποίους παράλληλα έχουν συνήθως αρμοδιότητα και άλλες βαθμίδες Αυτοδιοίκησης. Τέτοια είναι η επίτευξη του στόχου της οικονομικής ανάπτυξης, η κατασκευή/ συντήρηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κ.τ.λ. Σχετικά με το σύστημα προτεραιοτήτων από την πλευρά των αιρετών αποτυπώθηκαν οι θεματικές προτεραιότητες της διοίκησης στο σύνολο της θητείας και για τον πρώτο χρόνο: Τομείς ιδιαίτερης προσοχής αναδεικνύονται οι γενικές υπηρεσίες – καθαριότητα, ύδρευση, περιβάλλον, δημοτικά έργα- για το σύνολο σχεδόν των ΟΤΑ (σχεδόν 94%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι διακρίνεται ένα 5% των ΟΤΑ που το σύστημα προτεραιότητας του στοχεύει σε υπηρεσίες αστικού τύπου – φύλαξη σχολείων, ΚΑΠΗ, κυκλοφοριακό, συγκοινωνίες. Ιδιαίτερες διαφορές έχουμε για τις αστικές περιοχές στον τομέα της κυκλοφορίας και στις αγροτικές και ημιαστικές στην ύδρευση-αποχέτευση. Για το 20% των επικεφαλής αποτελεί προτεραιότητα για τον πρώτο χρόνο η πίεση προς την κυβέρνηση για την ολοκλήρωση παρεμβάσεων μεγάλης κλίμακας με εντονότερη την κατεύθυνση αυτή στις κοινότητες και τις αγροτικές περιοχές, για το 15% η εσωτερική οργάνωση, ο εκσυγχρονισμός του ΟΤΑ. Ακολουθεί η ύδρευση- αποχέτευση για το 14% και την πρώτη τετράδα συμπληρώνει με 12% η εξυπηρέτηση των πολιτών για θέματα καθημερινότητας. Τελευταίες αξιολογικά είναι πρωτοβουλίες για τον τουρισμό, τη διαχείριση υδάτινων πόρων και τον πολεοδομικό, χωροταξικό σχεδιασμό. Για όσους προέρχονται από την αντιπολίτευση του ΟΤΑ πρώτη προτεραιότητα αποτελεί η εσωτερική οργάνωση του ΟΤΑ ενώ για τους υπόλοιπους (επανεκλεγέντες και νεοεκλεγέντες) η πίεση για ολοκλήρωση παρεμβάσεων μεγάλης κλίμακας.

Τα παραπάνω εξειδικεύονται στη διεκδίκηση συγκοινωνιακών παρεμβάσεων ιδιαίτερα έντονα στις αστικές περιοχές και παρεμβάσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα με αιχμή την απασχόληση στο σύνολο των ΟΤΑ. Η ολοκλήρωση των υποδομών αποτελεί αιχμή για

τις αγροτικές και ημιαστικές περιοχές. Ενώ η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται υπεύθυνη για την άσκηση κρατικών αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο, πολλές από τις οποίες ανατίθενται από το Νόμο, υπάρχει παράλληλα το ζήτημα της τοπικής επιλογής και της τοπικής ιδιαιτερότητας αφού η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πολιτικός θεσμός που νομιμοποιείται από καθολική και μυστική ψηφοφορία. Ιστορικά μια από τις δύο αντιλήψεις (αυτοδιοίκηση – τοπικός κρατικός διεκπεραιωτής ή αυτοδιοίκηση – αυτόνομος πολιτικός θεσμός με αποκλειστικές αρμοδιότητες σχεδιασμού) κυριαρχεί, ανάλογα με το πλαίσιο αναφοράς.

Είναι εύλογο πως η Τοπική Αυτοδιοίκηση, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την ευημερία της περιοχής της, έχοντας στη διάθεσή της τις αρμοδιότητες και πόρους για να την εξασφαλίσει. Πρέπει να αξιοποιεί ιδιαίτερα τη δυνατότητα επιλογών τοπικού χαρακτήρα, διασφαλίζοντας τη δυνατότητα της πολυφωνίας για το συνολικό σύστημα διακυβέρνησης. Πρέπει να επιζητεί την μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα, η οποία όμως έχει εξελισσόμενο χαρακτήρα. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ο στόχος της επιλογής σε τοπικό επίπεδο πρέπει να βασίζονται σε μία ισχυρή τοπική δημοκρατία. Αυτή επιτρέπει την ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας και των πολιτών στη διαδικασία της αυτοδιοίκησης, η οποία πλαισιώνεται από μία έντονη αίσθηση ευθύνης σε τοπικό επίπεδο. Το διοικητικό σύστημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να στηρίζει οικονομικά τις τοπικές επιλογές και την τοπική ευθύνη.

Η αποτελεσματικότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης προϋποθέτει επιλογές σε τοπικό επίπεδο. Προϋποθέτει τοπικές αρχές ικανές να αντεπεξέρχονται σε συγκεκριμένα προβλήματα, να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές συνθήκες και επίσης να επιτρέπουν και προωθούν προγράμματα και καινοτομίες, στηρίζοντας έτσι την ύπαρξη της πολυφωνίας στο κυβερνητικό σύστημα. Ωστόσο, η τοπική αυτοδιοίκηση υπάγεται σε ένα εθνικό σύστημα διακυβέρνησης που εξασφαλίζει την ομοιογένεια μίας κοινωνίας σε εθνικό επίπεδο. Σε κάθε σύστημα διακυβέρνησης πρέπει να επιτευχθεί μία ισορροπία μεταξύ της απαιτούμενης ομοιογένειας και της επιθυμητής πολυφωνίας. Οι απόψεις γύρω από το κατάλληλο σημείο ισορροπίας δίστανται. Είναι ευκολότερο να εντοπίσουμε μία

κατάσταση ανισορροπίας, παρά το βέλτιστο σημείο ισορροπίας (Κοσμά, 2007, σελ.66-69).

1.3 Τοπική αυτοδιοίκηση και πολίτες

Είναι συχνό φαινόμενο η Αυτοδιοίκηση να απαξιώνεται από τις κυβερνήσεις επειδή θεωρούν ότι στη πλειονότητα των περιπτώσεων χαρακτηρίζεται από δυσλειτουργίες, διαφθορά και μια νοοτροπία διοίκησης προσηλωμένη στα προσωπικά συμφέροντα των αιρετών και όχι στα συμφέροντα των πολιτών, καθώς και από σχεδιασμό πολιτικών με γνώμονα τις απαιτήσεις των αιρετών και όχι τις απαιτήσεις των πολιτών. Όμως, σε σειρά ερευνών γνώμης η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται ο πλησιέστερος θεσμός προς τον πολίτη αλλά και ταυτόχρονα θεσμός με χαρακτηριστικά διαφθοράς και επιλεκτικών αποφάσεων. Ενδεικτικά αναφερόμαστε στη σειρά πανελλαδικών ερευνών για την ΚΕΔΚΕ (2000-2002) (Χατζηπαντελής, ΑΠΘ) από τις οποίες προκύπτει:

- Από τους εκπροσώπους των πολιτών στα διάφορα επίπεδα εξουσίας ο Δήμαρχος είναι αυτός που με τις ενέργειές του, τις θέσεις του και την στάση του αντιπροσωπεύει περισσότερο από κάθε άλλο τους πολίτες. Η απήχησή του είναι ιδιαίτερα έντονη σε πολίτες χαμηλού και μεσαίου μορφωτικού επιπέδου, στις ηλικιακές ομάδες άνω των 50 ετών και σε περιοχές που δεν είναι διοικητικές και πολιτικές έδρες και κατά συνέπεια εκφράζει το επίπεδο εξουσίας που είναι πιο προσιτό και πιο άμεσο στους κατοίκους των περιοχών αυτών.
- Στην δεύτερη θέση βρίσκεται ο Μητροπολίτης του οποίου τα χαρακτηριστικά αντιπροσώπευσης είναι παρόμοια με αυτά της Εκκλησίας ως θεσμού. Είναι ιδιαίτερα αποδεκτός από τα άτομα μεγάλης ηλικίας, τις γυναίκες και τους κατοίκους των πρωτευουσών των νομών.
- Ακολουθούν οι Δημοτικοί σύμβουλοι που τα χαρακτηριστικά αντιπροσώπευσης είναι ποιοτικά όμοια με αυτά του Δημάρχου, και ο Νομάρχης που έχει μεγάλη απήχηση

στις πρωτεύουσες των Νομών και στις αγροτικές περιοχές όπου μετά τον Δήμαρχο εκφράζει το επίπεδο εξουσίας που βρίσκεται πιο κοντά στους κατοίκους των περιοχών αυτών.

- Ιδιαίτερη σημασία αποδίδουν οι πολίτες σε θέματα καθημερινότητας τα οποία τους αφορούν άμεσα και καθορίζουν τον τρόπο και την ποιότητα ζωής κάθε περιοχής. Σχεδόν τρία τέταρτα των πολιτών συμφωνεί ότι πρέπει να «ξεκινήσουμε από τα μικρά καθημερινά θέματα». Για τα δύο τρίτα των πολιτών τα έργα που εκτελούνται είναι περισσότερο «έργα βιτρίνας» με σκοπό την προσωπική προβολή και όχι την επίλυση των προβλημάτων της περιοχής. Έντονα εκφράζεται και η δυσαρέσκεια των πολιτών για τη στάση της (εκάστοτε) Κυβέρνησης απέναντι στα ζητήματα της αυτοδιοίκησης αφού η πλειοψηφία πιστεύει, ότι με την στάση και τις αποφάσεις της υποβαθμίζει το ρόλο του Δημάρχου και του Δημοτικού συμβουλίου αναφορικά με ζητήματα που σχετίζονται με την τοπική κοινωνία.

Αντίστοιχα στη σχετική έρευνα για το ΙΤΑ (Τάσεις MRB 12/05), η Τοπική Αυτοδιοίκηση τοποθετείται από τους πολίτες στη 10η θέση ως προς το βαθμό επιρροής στην εξέλιξη των πραγμάτων στη χώρα (ανάμεσα σε 16 αναφερόμενους θεσμούς/οργανισμούς). Όταν οι πολίτες ερωτώνται σε σχέση με την ανάγκη επιρροής, θετική γνώμη εκφράζει ποσοστό 70,6%. Όσο και αν φαίνεται μεγάλο το παραπάνω ποσοστό είναι εντυπωσιακό ότι ποσοστό 6,7% απαντά ότι δεν θα έπρεπε να επηρεάζουν (θεωρώντας υπερβολικό προφανώς το βαθμό επιρροής) και 29,7% απαντά ότι ούτε θα έπρεπε, ούτε δεν θα έπρεπε (θεωρώντας προφανώς το βαθμό επιρροής επαρκή). Στην ερώτηση αυτή η Τοπική Αυτοδιοίκηση τοποθετείται στην 5η θέση (αμέσως μετά την κυβέρνηση, το κοινοβούλιο των «Έλληνα πολίτη» και τα πολιτικά κόμματα). Στην ίδια έρευνα η Τοπική Αυτοδιοίκηση τοποθετείται στη 9η θέση όσον αφορά το βαθμό εμπιστοσύνης προς του θεσμούς, λίγο κάτω από την εκκλησία και λίγο πάνω από τα πολιτικά κόμματα.

Σχετικά με τις τοπικές αρχές, καθώς κοινότητα που εκπροσωπείται και όχι οι υπηρεσίες που παρέχονται καθορίζουν την ταυτότητα της τοπικής αρχής, έτσι οι τοπικές αρχές

πρέπει να συγκροτηθούν με βάση την «κοινότητα ταυτότητας» με την ευρεία έννοια αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε πόλη, κάθε μεγάλο αστικό κέντρο και κάθε αγροτική περιοχή οφείλει να εντοπίσει νέες ευκαιρίες και ρόλους. Αυτές οι ευκαιρίες και οι ρόλοι διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, καθώς κάθε περιοχή έχει τη δική της κληρονομιά, τις δικές της δεδομένες συνθήκες και δυνατότητες για το μέλλον. Αυτό το όραμα για το μέλλον κάθε περιοχής πρέπει να προκύπτει από τη συμμετοχή των πολιτών και να αποτελεί διαρκές αντικείμενο της πολιτικής διαδικασίας διαλόγου με τους πολίτες και την κοινωνία κάθε περιοχής.

Είναι προφανές ότι η νέα μεταρρύθμιση πρέπει να στοχεύει σε ένα Δήμο με αναπτυξιακό και κοινωνικό ρόλο που θα είναι βασικός πυλώνας της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβεί αυτό είναι, η μεταρρύθμιση να συνοδεύεται με γενναία αναδιανομή αρμοδιοτήτων και πόρων ανάμεσα στο κεντρικό κράτος και την Τ.Α και όχι με περιοριστικές δημοσιονομικά λογικές καθώς και λογικές περισσότερο εναγκαλισμού κράτους και Τ.Α, που θα την οδηγήσουν στην μείωση της αποτελεσματικότητας και του κύρους της, σε περαιτέρω δηλαδή αποδυνάμωση (Κοσμά, 2007, σελ.71-72).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1 Η έννοια της ανάπτυξης

Είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει ομοφωνία της επιστημονικής κοινότητας για το πώς μπορεί να ορισθεί με ακρίβεια ο όρος «ανάπτυξη». Για την ψυχολογία η ανάπτυξη μπορεί να αναφέρεται στη νοημοσύνη, για τα μαθηματικά στις εξισώσεις και για τη βιολογία σε έναν οργανισμό. Όλες αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις στην έννοια της «ανάπτυξης» συγκεκριμενοποιούνται λόγω του πεδίου στο οποίο ανήκουν. Η κατάσταση είναι αρκετά διαφορετική, εντούτοις, όταν ο όρος «ανάπτυξη» χρησιμοποιείται στην καθημερινή γλώσσα για να δείξει ότι είτε ένα κράτος είτε μια διαδικασία είναι συνδεδεμένη με έννοιες, όπως η υλική ευημερία, η πρόοδος, η κοινωνική δικαιοσύνη, η οικονομική μεγέθυνση, η προσωπική άνθηση, ή ακόμα και η οικολογική ισορροπία.

Σύμφωνα με τον Α. Παπακωνσταντινίδη (2005, σελ.13) ως ανάπτυξη ορίζεται η μακροχρόνια διαδικασία κοινωνικοοικονομικού, πολιτικού και πολιτισμικού μετασχηματισμού της κοινωνίας προς μια ανθρωπινότερη και ποιοτικά ανώτερη ζωή. Η έννοια όμως που κυριάρχησε στην αναπτυξιακή φιλολογία ήταν αυτή της αειφόρου ανάπτυξης, με αποτέλεσμα η δεύτερη να «γίνει ένα φαινόμενο του παγκόσμιου πολιτισμού, προϊόν και ταυτόχρονα συντελεστής παγκοσμιοποίησης» (Sauve, 2008). Οι διεθνείς οργανισμοί προώθησαν την έννοια και στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών παγκοσμίως με τη δημιουργία της «Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη» (E.A.A.), με την υποστήριξη του πολιτικοοικονομικού προγράμματος του Ο.Η.Ε., το οποίο επιδιώκει την «παγκοσμιοποίηση» της αειφόρου ανάπτυξης ως μια νέα επιταγή του προγράμματος σπουδών. Με τον τρόπο αυτό και επίσημα πλέον εντάχθηκε η αειφόρος ανάπτυξη με τη μορφή της E.A.A. και όχι εξ ολοκλήρου ως νέα έννοια, αλλά ως αποτέλεσμα της διαλεκτικής εξέλιξης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) καθώς

και της γενικότερης εκπαίδευσης. Έτσι και στη χώρα μας το νέο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) έθεσε την Π.Ε. στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης ως αδιαμφισβήτητη πρόταση για την εξασφάλιση της ευημερίας σε ολόκληρο τον πλανήτη.

2.1.1 Ανάπτυξη και τοπική αυτοδιοίκηση

Η αυτοδιοίκηση και η ανάπτυξη είναι δύο όροι αναπόσπαστα συνδεδεμένοι, αφού η δεύτερη εκφράζει τις σχέσεις μεταξύ νομικών προσώπων και ιδιαίτερα αυτών που διεξάγουν τον έλεγχο και αυτών που ελέγχονται. Η ανάπτυξη έχει ένα διπλό ρόλο, την εξασφάλιση της κανονικής και αποδοτικής λειτουργίας των τοπικών οργανισμών αφενός και της διατήρησης της ενότητας του κράτους αφετέρου. Περιλαμβάνει τον έλεγχο του προσώπου καθώς και τον έλεγχο των πράξεων των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης και διακρίνεται του ιεραρχικού ελέγχου στον οποίο υπόκεινται τα όργανα της άμεσης κρατικής διοίκησης. Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί ιδιωτικό συμφέρον που θα μπορούσαν σε περίπτωση σύγκρουσης με το δημόσιο συμφέρον να υποχωρήσουν αλλά αποτελούν και αυτά έκφανση του δημοσίου συμφέροντος. Αποτελούν μια ειδικότερη μορφή της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος που διέπει ολόκληρη την κρατική δραστηριότητα και τα οποία είναι δυνατό στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης κρατικής πολιτικής να συγκρουσθούν με αυτό (Παπακωνσταντινίδης, 2005, σελ.14).

2.2 Θεωρίες Οικονομικής Ανάπτυξης

Με το πέρασμα των χρόνων έχουν διατυπωθεί ποικίλες θεωρίες σχετικά με την οικονομική ανάπτυξη. Παρακάτω παρατίθενται οι κυριότερες από αυτές.

2.2.1 Κλασικές Θεωρίες

A. Adam Smith (1723 – 1790)

Ο Adam Smith, αναλύοντας τα αίτια του «Πλούτου των Εθνών», υποστηρίζει ότι η αγορά λειτουργεί ως αόρατο χέρι, ώστε να εξισορροπεί αυτόματα προσφορά και ζήτηση κεφαλαίων, εργασίας, αγαθών πάντα, παντού και ομοιόμορφα. Με αυτό το υπόδειγμα δεν αποδέχεται ότι μπορεί να υπάρξει υπανάπτυξη μέσα στο σύστημα (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.123-126)

B. David Ricardo (1772-1823)

Νόμος των φθινουσών αποδόσεων: Η γεωργία είναι ο κυρίαρχος τομέας της οικονομικής ανάπτυξης. Η συνεχής αύξηση του πληθυσμού σε συνδυασμό με την μη γεωργική επέκταση οδηγεί στην στασιμότητα ή την κρίση. Η τεχνολογική εξέλιξη και ο εκσυγχρονισμός των μέσων παραγωγής, βοηθά ελάχιστα στη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.126-131)

Τα χαρακτηριστικά της θεωρίας του David Ricardo είναι:

1. Η ελεύθερη διακίνηση των αγαθών.
2. Η συσσώρευση κεφαλαίου.
3. Η μη κρατική παρέμβαση σε ένα σύστημα που έχει ροπή προς ισορροπία.
4. Στόχος είναι η διαρκής αύξηση του κεφαλαίου που επενδύεται σε μεγαλύτερο ποσοστό από την αύξηση του πληθυσμού.

Γ. Karl Marx (1818-1883)

Η συσσώρευση κεφαλαίου γίνεται εις βάρος του εργαζομένου, ο οποίος το μόνο αγαθό που έχει να προσφέρει είναι η εργατική του δύναμη. Αυτό το εμπόρευμα εκμεταλλεύεται ο καπιταλιστής να παράγει όλο και περισσότερα αγαθά με σκοπό να τα πουλήσει αργότερα, ώστε να μεγιστοποιήσει το προσωπικό του όφελος. Για το λόγο αυτό μπορεί να υπάρξει σύγκρουση μεταξύ καπιταλιστών και εργατικής τάξης. Αποτέλεσμα των διαδοχικών αυτών συγκρούσεων είναι η κατάρρευση του καπιταλιστικού συστήματος, αφού θα είναι αδύνατον να διοχετεύσει τα πλεονάσματα που παράγει αδιάκοπα. Κλασικό έργο του Marx είναι το *Κεφάλαιο*, το οποίο δίνει έμφαση σε δύο βασικές αξίες:

1. Αξία ανθρώπινης εργασίας.
2. Αξία χρήσης.

(Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.132- 148)

Λ. Rosa Luxemburg (1871-1919)

«Ο Ιμπεριαλισμός είναι το ανώτατο στάδιο ανάπτυξης του καπιταλισμού». Η Rosa Luxemburg, αναλύει το οριακό αυτό σημείο του καπιταλισμού. Στο σημείο αυτό οι κεφαλαιοκράτες προκειμένου να διοχετεύσουν το πλεόνασμα στην αγορά και να αγοραστεί από τα μέλη της κοινωνίας, θα χρειαστεί να αγοράσουν και αυτοί μέρος από το πλεόνασμα. Όταν όμως πρόκειται για προ-καπιταλιστικές κοινωνίες, ο καπιταλισμός διεισδύει είτε οικονομικά, είτε ειρηνικά (τεχνολογική προσέγγιση), είτε με τη βία. (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.148-156)

E. John Stuart Mill (1806-1873)

Ο Mill χαρακτηρίστηκε ως ονειροπόλος αναμορφωτής. Αποδέχεται τη στασιμότητα ως μια πιθανή συνέπεια και μάλιστα τη θεωρεί πολύ φυσική και συγχρόνως μια πολύ καλή προοπτική για τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων. «Η στασιμότητα μπορεί να συνυπάρξει με τη δικαιότερη κατανομή του ήδη συσσωρευμένου πλούτου». Στόχος των υπανάπτυκτων χωρών είναι η συσσώρευση κεφαλαίου ενώ στόχος των ανεπτυγμένων χωρών είναι η καλύτερη διανομή του κεφαλαίου που έχει ήδη συσσωρευτεί. Στο κληρονομικό δίκαιο ο St. Mill υποστηρίζει το εξής: «μόνο ένα μέρος της περιουσίας πρέπει να διατίθεται στους κληρονόμους, ενώ το υπόλοιπο θα πρέπει να διατίθεται για την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας». (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.157-173)

2.2.2 Νεοκλασικές Θεωρίες

Πρακτικότερα προβλήματα αποτέλεσαν το ερευνητικό πεδίο των θεωρητικών της νεοκλασικής σκέψης, ενώ ξεκαθάρισαν ότι το αόρατο χέρι της αγοράς δεν αρκεί για να εξισορροπεί αγαθά, μισθό, εργατικό δυναμικό κ.λ.π. Εισάγουν για πρώτη φορά την έννοια της, αφού υποστηρίζουν πως το σύστημα της αγοράς δεν είναι τέλει αφού παρουσίαζε μια «τρύπα», εννοώντας την υπανάπτυξη. Οι εκφραστές της νεοκλασικής σκέψης θεώρησαν πως το φαινόμενο της υπανάπτυξης οφειλόταν αφενός στην προσωρινή αδυναμία των μηχανισμών της αγοράς και αφετέρου στα χρονικά κενά μεταξύ των πράξεων αγοράς και πώλησης. Με το παραπάνω σκεπτικό ήθελαν να καταλήξουν στο ότι, η υπανάπτυξη ήταν κάτι προσωρινό και πως είχε τη δυνατότητα να διορθωθεί σε βάθος χρόνου.

Οι θεωρητικοί της νεοκλασικής σκέψης είχαν αποδεχτεί πως το σύστημά τους ήταν τέλει θεωρητικά και πως το μόνο που χρειαζόταν ήταν εργαλεία ανάπτυξης ώστε να μπορεί να πραγματοποιηθεί η βραχυχρόνια ισορροπία. Με το σκεπτικό αυτό ήθελαν να αποδείξουν πως όταν μια χώρα υστερούσε στην ανάπτυξη σε σχέση με άλλες χώρες, δεν έφταιγε το σύστημα, αλλά η ίδια η οικονομία της χώρας. Εξ' ου και το μήνυμα «μιμηθείτε τη δική μας προσπάθεια, αν θέλετε να φτάσετε το δικό μας επίπεδο ανάπτυξης».

A. W.W. Rostow – Θεωρία Σταδίων Ανάπτυξης

Ο Rostow θέλοντας να δείξει την πορεία της αναπτυξιακής διαδικασίας εντοπίζει πέντε στάδια ανάπτυξης, τα οποία είναι:

- Το στάδιο της παραδοσιακής οικονομίας.
- Το στάδιο των προϋποθέσεων για την οικονομική απογείωση.
- Το στάδιο της οικονομικής απογείωσης.
- Το στάδιο της ωριμότητας.
- Το στάδιο της μαζικής κατανάλωσης.

Ο Rostow πιστεύει πως η ανάπτυξη θα έρθει μόνο από έξω, εννοώντας τις ανεπτυγμένες χώρες, μέσω της διάχυσης της τεχνογνωσίας, πληροφορίας, κεφαλαίων κ.λ.π. Επίσης,

πιστεύει πως η οικονομία είναι ο ηγέτης της ανάπτυξης, αφού καθώς αναπτύσσεται θα παρακινεί σε ανοδική πορεία και άλλους κλάδους, οι οποίοι υπάγονται στον κλάδο της οικονομίας. (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.186-189)

B. Joseph Schumpeter (1883-1950) – Καινοτόμος Επιχειρηματίας

Δίνει έμφαση στο ρόλο του καινοτόμου επιχειρηματία, τον οποίο αποκαλεί *ηγέτη* ανεξάρτητα από το επίπεδο γνώσεων, το κοινωνικό επίπεδο όπως επίσης και το μορφωτικό επίπεδο και λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη επέκτασης του συστήματος γενικά. Ο καινοτόμος επιχειρηματίας είναι ο μόνος που μπορεί να δει τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς. Έχει το θάρρος και την ικανότητα να πάρει γενναίες αποφάσεις την κρίσιμη στιγμή. Λίγοι είναι οι καινοτόμοι επιχειρηματίες, όμως είναι εκείνοι που παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη της ανάπτυξης και της προόδου. Τέλος, είναι οι άνθρωποι που συγκρούονται για να επιβάλλουν τις απόψεις τους, για τις οποίες πιστεύουν πως θα επιφέρουν μια συνολική πρόοδο. (Παπακωνσταντινίδης Λ., 2005, σελ.190- 202)

2.3 Τοπική και ενδογενής ανάπτυξη

Πολλές είναι οι έννοιες που έχουν διατυπωθεί κατά την προσπάθεια προσδιορισμού του περιεχομένου και των προϋποθέσεων εφαρμογής μιας αναπτυξιακής στρατηγικής σε τοπικό επίπεδο. Η κάθε μία από αυτές δε, τονίζει από την πλευρά της κάποιες πτυχές του φαινομένου, ενώ παράλληλα παρατηρούνται σημαντικές αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των σχετικών εννοιών που ερμηνεύουν την τοπική ανάπτυξη. Έτσι, έχουν αναπτυχθεί έννοιες όπως αυτές της τοπικής ανάπτυξης, της ενδογενούς ή αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης, της ανάπτυξης «εκ των κάτω», της ολοκληρωμένης ανάπτυξης κ.ά. Σ' αυτό, συμβάλει η πολυμορφία του τοπικού επιπέδου και η σημαντική διαφοροποίηση των περιπτώσεων.

Το πλήθος των διαφορετικών απόψεων και πολιτικών τονίζεται από τον προβληματισμό και την ερευνητική δραστηριότητα γύρω από την ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο, μ' όλες τις αποχρώσεις και τις διάφορες στρατηγικές με τις οποίες συνδέεται και με την εδαφική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική διάσπαση που αυτή συνεπάγεται. Η ποικιλία σε αυτή την περίπτωση έχει σχέση με τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε περιοχής και με την επιλογή από τους κατοίκους και τοπικούς φορείς των κριτηρίων και των τρόπων οικονομικής οργάνωσης και αξιοποίησης των ιδιαιτεροτήτων του τόπου τους (Barquero 1991, Χατζημιχάλης 1992, Παπαδασκαλόπουλος 1995).

Ωστόσο, μπορούν να αναφερθούν κάποιες απόψεις που ερμηνεύουν το περιεχόμενο της διαδικασίας της ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, τις σχετικές μ' αυτήν έννοιες, τις μεταξύ τους διαφοροποιήσεις και τις διάφορες παραλλαγές αυτού του προτύπου ανάπτυξης.

- i. Ο Garofoli (1990, 1992) προσπαθώντας να οριοθετήσει τις έννοιες τοπική και ενδογενής ανάπτυξη υποστηρίζει ότι η τοπική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται από ενδογενείς παράγοντες, καθώς και από εξωγενείς μεταβλητές. Η αναπτυξιακή διαδικασία σε πολλές περιπτώσεις, βασίζεται περισσότερο σε εξωγενείς παράγοντες απ' ό,τι σε ενδογενείς. Μια προσεκτική ανάλυση της τυπολογίας της τοπικής ανάπτυξης εξαίρει άμεσα τις διαφορές μεταξύ των υποδειγμάτων της εξωγενούς ανάπτυξης (εξαρτώμενα από αποφάσεις λαμβανόμενες κυρίως εκτός της τοπικής κοινωνίας) και υποδειγμάτων ενδογενούς ή αυτόνομης ανάπτυξης (βασιζόμενα σε μεταβλητές οι οποίες κυρίως ελέγχονται από παράγοντες της τοπικής κοινωνίας). Οι σημαντικότεροι παράγοντες οι οποίοι αποτελούν τη βάση των δύο παραπάνω ομάδων αναπτυξιακών υποδειγμάτων είναι προφανώς πολύ διαφορετικοί.

Προφανώς, η ιδιαίτερη φύση του υποδείγματος ανάλογα με την περίπτωση που αναφέρεται, είναι πιο σημαντική στη δεύτερη ομάδα υποδειγμάτων. Απ' αυτή την άποψη, οι όροι τοπική και ενδογενής ανάπτυξη, αν και είναι στενά συνδεδεμένοι, διαφοροποιούνται μερικώς, με τον πρώτο να έχει σαφώς ευρύτερο περιεχόμενο από τον δεύτερο. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, ο

ορισμός και το περιεχόμενο της τοπικής ανάπτυξης, είναι λιγότερο περιοριστικός από αυτόν που προτείνεται από τη μεγαλύτερη πλειοψηφία των απόψεων, οι οποίες ταυτίζουν την τοπική με την ενδογενή ανάπτυξη.

- ii. Οι Coffey και Polese (1984, 1985) ταυτίζοντας την τοπική με την ενδογενή ανάπτυξη, προτείνουν τα εξής στάδια στη διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης:
- α)** ανάδυση της τοπικής επιχειρηματικότητας,
 - β)** ανάπτυξη και επέκταση των τοπικών επιχειρήσεων και διατήρηση αυτών κάτω από τοπικό έλεγχο και
 - γ)** επίτευξη μιας οικονομικής διάρθρωσης με λειτουργίες και επιχειρηματικές υπηρεσίες, που βρίσκονται κάτω από τον τοπικό έλεγχο.

Με τα στάδια αυτά δίνεται μία καλά τεκμηριωμένη απάντηση στα επιχειρήματα υπέρ του εξωτερικού ελέγχου. Βέβαια, τα επιχειρήματα ότι η ενδογενής ανάπτυξη δε είναι μια “κλειστή οικονομία” είναι αρκετά ισχυρά και επίκαιρα. Οι περισσότερες εμπειρικές έρευνες, ακόμα και οι πλέον πρόσφατες, καθώς και τα σχετικά θεωρητικά μοντέλα, επικεντρώνονται στην ενδογενή ανάπτυξη σε ανοικτές οικονομίες και υπό το πρίσμα των εξωγενών επιδράσεων, δίνοντας έτσι πιο ρεαλιστική μορφή στις στρατηγικές που μπορούν να στηριχθούν σ’ αυτά. Το βασικό θέμα που τίθεται δεν αφορά μόνο τις εξωγενείς επιδράσεις αλλά πρωταρχικά τη φύση της ανάπτυξης στο πλαίσιο της ανοικτής οικονομίας και τους προσδιοριστικούς παράγοντες αυτής σε τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, η ενδογενής ανάπτυξη σημαίνει:

- α)** ικανότητα μετασχηματισμού του τοπικού κοινωνικοοικονομικού συστήματος,
- β)** ικανότητα αντίδρασης σε εξωτερικές προκλήσεις,
- γ)** προώθηση της κοινωνικής πληροφόρησης,
- δ)** ικανότητα εισαγωγής ειδικών μορφών κοινωνικής ρύθμισης σε τοπικό επίπεδο, που ευνοούν τα προαναφερθέντα σημεία.

Ενδογενής ανάπτυξη είναι, με άλλα λόγια, η ικανότητα να καινοτομεί κανείς σε τοπικό επίπεδο (Garofoli, 1992).

iii. Σύμφωνα με τον Edward J. Blakely (1994) η τοπική οικονομική ανάπτυξη αντιπροσωπεύει μια σημαντική αλλαγή στα υποκείμενα δράσης και στις δραστηριότητες που σχετίζονται με την οικονομική ανάπτυξη. Πρόκειται στην ουσία για μια διαδικασία με την οποία οι τοπικές αρχές και οι οικονομικές ομάδες διαχειρίζονται τους υπάρχοντες πόρους τους και προβαίνουν σε νέες συνεργασιακές ρυθμίσεις και συμφωνίες με τον ιδιωτικό τομέα ή μεταξύ τους, με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την παρακίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε μία σαφώς ορισμένη οικονομική ζώνη. Το κεντρικό χαρακτηριστικό στην τοπικά προσανατολισμένη ή βασισμένη ανάπτυξη είναι η έμφαση στις πολιτικές ενδογενούς ανάπτυξης, οι οποίες χρησιμοποιούν το δυναμικό των τοπικών φυσικών, ανθρώπινων και θεσμικών πόρων και που τελικά αποτέλεσαν τη βάση του προτύπου της τοπικής – ενδογενούς ανάπτυξης που κυριάρχησε μετά την πολύπλευρη κρίση της δεκαετίας του 1970.

2.4 Αειφόρος ανάπτυξη

Αειφορία ή βιωσιμότητα είναι ένα πρότυπο παραγωγής το οποίο στοχεύει στο καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το φυσικό περιβάλλον, τόσο στο παρόν όσο και στο αόριστο μέλλον. Βασικό της στοιχείο είναι η ισορροπία μεταξύ παραγωγής αγαθών και πρώτης ύλης (που δαπανήθηκε για να επιτευχθεί η παραγωγή). Στόχος των βιώσιμων διαδικασιών είναι να επιτύχουν περισσότερη παραγωγή με μικρότερη δαπάνη πρώτης ύλης, γι' αυτό η βιωσιμότητα αναφέρεται μαζί με την ανακύκλωση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τον βιοκλιματικό σχεδιασμό. Η βιωσιμότητα υπονοεί ότι οι φυσικοί πόροι υφίστανται εκμετάλλευση με ρυθμό μικρότερο από αυτόν με τον οποίον ανανεώνονται, διαφορετικά λαμβάνει χώρα περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Θεωρητικά, το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι η ανικανότητα του γήινου οικοσυστήματος να υποστηρίξει την ανθρώπινη ζωή (οικολογική κρίση). Κατ' επέκταση, στο πολιτικό πεδίο, ο όρος βιωσιμότητα μπορεί να σχετίζεται με τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, τόσο στο παρόν όσο και στο αόριστο μέλλον. Η έννοια της βιωσιμότητας επομένως, στο πλαίσιο μίας αναλυτικότερης προσέγγισης, μπορεί να υποδιαιρεθεί σε «περιβαλλοντική βιωσιμότητα», «οικονομική βιωσιμότητα» και «πολιτικοκοινωνική βιωσιμότητα». Οι τρεις αυτές κατηγορίες βιωσιμότητας αλληλεπιδρούν αλλά δεν ταυτίζονται απαραίτητα ως αντικειμενικοί στόχοι.

Η αειφόρος ανάπτυξη ή βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα. Η βιώσιμη ανάπτυξη προϋποθέτει ανάπτυξη των παραγωγικών δομών της οικονομίας παράλληλα με τη δημιουργία υποδομών για μία ευαίσθητη στάση απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και στα οικολογικά προβλήματα. Θεωρητικά, το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι η ανικανότητα του γήινου οικοσυστήματος να υποστηρίξει την ανθρώπινη ζωή. Σημείο αναφοράς για τις εξελίξεις στη μελέτη της οικολογικά ευαίσθητης ανάπτυξης αποτελεί το πρωτόκολλο του Κιότο, που υπογράφηκε το 1997 (ως συμπλήρωμα της Σύμβασης-Πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για τις Κλιματικές Μεταβολές του 1992) και τέθηκε μερικώς σε ισχύ από το 2005. Ορισμένες από τις τάσεις και τα ζητήματα που απασχολούν τη βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρώπη από τη δεκαετία του 1990 είναι: η προώθηση χρήσης «ενεργειακά καθαρών» μορφών μετακίνησης (π.χ. ηλεκτρικά αυτοκίνητα), η «βιωσιμότερη» αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ο οικολογικός χαρακτηρισμός καταναλωτικών προϊόντων, η βιοτεχνολογία, η εξάλειψη φυλετικών και σεξιστικών διακρίσεων στον εργασιακό τομέα κλπ. (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki>).

Συναφείς όροι, οι οποίοι συνήθως χρησιμοποιούνται με σχεδόν ταυτόσημη έννοια, είναι η πράσινη ανάπτυξη και η πράσινη οικονομία. Ωστόσο πρέπει να τονισθεί πως η πράσινη

ανάπτυξη δίνει προτεραιότητα στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και όχι στην οικονομική ανάπτυξη ενώ σχετίζεται, έως έναν βαθμό τουλάχιστον, με τα πράσινα κόμματα της πολιτικής οικολογίας. Από την άλλη, η πράσινη οικονομία αποτελεί ουσιαστικά εφαρμογή των οικολογικών οικονομικών, μίας ετερόδοξης οικονομολογικής σχολής με παρεμφερείς προβληματισμούς, δίνοντας έμφαση στις ήπιες μορφές ενέργειας. Η αειφόρος ανάπτυξη, η πράσινη ανάπτυξη και η πράσινη οικονομία, ανάμεσα στ' άλλα, μπορούν να αξιοποιούν και τα σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία που παρέχει η επιστήμη των περιβαλλοντολόγων μηχανικών, καθώς και τις αρχές της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής.

Ουσιαστικά, η αειφόρος ανάπτυξη - ή βιώσιμη ανάπτυξη - μπορεί να περιγραφεί σαν μία θεωρία «επανενομήτωσης του ανθρώπου στη φύση» και ακολουθεί έναν αιώνα όπου επικράτησε η αντίληψη ότι η οικονομική πρόοδος επιτυγχάνεται μόνο μέσα από την έντονη βιομηχανοποίηση, το εμπόριο και την αστικοποίηση. Αντιλαμβάνεται τις φυσικές πρώτες ύλες - συμπεριλαμβανομένου και του συστήματος διατήρησης ζωής του πλανήτη - σαν σημαντικά κεφάλαια, των οποίων η ποσότητα και παραγωγικότητα πρέπει να διατηρηθούν ως θεμελιώδης συνθήκη για την ανθρώπινη πρόοδο και ανάπτυξη. Με δεδομένα τα οικολογικά προβλήματα που η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει ήδη προκαλέσει στα γήινα οικοσυστήματα, η τεχνολογία καλείται πλέον σήμερα όχι να οδηγήσει στην εντατική αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών, αλλά στην περιβαλλοντική βελτίωση μέσα από «καθαρότερες» παραγωγικές διαδικασίες, καθώς και «καθαρότερη» κατανάλωση από τον τελικό χρήστη των παραγόμενων από αυτές προϊόντων (Αναρτήθηκε στο <http://el.wikipedia.org/wiki>).

2.5 Τοπική αυτοδιοίκηση και εθνικά/ευρωπαϊκά προγράμματα

Ειδικότερα για τη χώρα μας, η ύφεση που έχει χτυπήσει την πόρτα της Ελληνικής οικονομίας έχει ποικίλες επιπτώσεις τόσο σε τομεακό όσο και σε χωρικό επίπεδο. Τομείς και περιοχές με αναπτυξιακό έλλειμμα αντιμετωπίζουν τα περισσότερα προβλήματα. Στην Ελληνική οικονομία που ο παραγωγικός ιστός παρουσιάζει μεγάλη χωρική συγκέντρωση, οι αναμενόμενες επιπτώσεις θα έχουν και έντονα τοπικά

χαρακτηριστικά με κίνδυνο να διαρρήξουν την κοινωνική συνοχή. Η αντιμετώπιση της ύφεσης και η δημιουργία αναπτυξιακών προοπτικών για το ξεπέρασμά της, απαιτούν άμεσα και στοχευμένα μέτρα, που θα υποστηρίζουν τόπους και κοινωνικές ομάδες «υψηλού κινδύνου». Για να είναι αποτελεσματική η υποστήριξη αυτή θα πρέπει:

- α) να μην είναι επιδοματική αλλά να δίνει προοπτικές ανάπτυξης,
- β) να μην είναι ευκαιριακή και βραχυχρόνια αλλά για όσο διαρκέσει η ύφεση και για όσο χρειαστεί η ανάκαμψη της τοπικής οικονομίας,
- γ) να δημιουργεί πολλαπλασιαστικά φαινόμενα ώστε να λειτουργήσει ως αναπτυξιακό εφαλτήριο,
- δ) να προβάλλει και να αξιοποιήσει τα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα και
- ε) να έχει μορφή ολοκληρωμένης πρότασης που θα καλύπτει όλους τους τομείς και θα βελτιώνει την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που μπορεί να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της οικονομικής ύφεσης είναι η διεύρυνση της συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα Ευρωπαϊκά και στα Εθνικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, δεδομένου ότι οι Ο.Τ.Α. είναι ο καταλληλότερος φορέας για την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης. Άλλωστε και πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο των Υπουργών και η Επιτροπή Περιφερειών έχουν αναγνωρίσει όχι μόνο το ρόλο των πόλεων στην ανάπτυξη και την απασχόληση αλλά και το ρόλο που μπορούν να παίξουν οι Ο.Τ.Α. «ως φορείς ανάπτυξης, σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο». Τρία είναι τα αναπτυξιακά εργαλεία της τρέχουσας περιόδου: το Ε.Σ.Π.Α., το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης «Αλέξανδρος Μπαλτατζής» και το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «ΘΗΣΕΑΣ». Δολγηρά Χ., Μαυροπούλου Φ., Πρέζα Β., 2007, σελ. 32).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Ο ΔΗΜΟΣ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ

3.1 Εισαγωγικά

Το όνομα δήμος Ληλαντίων προήλθε από την γεωγραφική θέση του νεοσύστατου δήμου. Ο δήμος Ληλαντίων είναι γεωγραφικά τοποθετημένος πάνω στο Ληλάντιο Πεδίο στο γνωστό, με το ίδιο όνομα από το 3.000 π.Χ. Προήλθε από την συνένωση έξι δημοτικών διαμερισμάτων, του τέως δήμου Βασιλικού με τις τέως Κοινότητες Αγίου Νικολάου, Αφρατίου, Μύτικα, Νέας Λαμψάκου και Φύλλων οι οποίες λειτουργούσαν, από το 1912 έως την 31-12-1998. Όλη η περιοχή του Ληλαντίου από το 1833 έως το 1912 άνηκε Διοικητικά στο δήμο Χαλκιδέων. Ο Δήμος Ληλαντίων με έδρα το Βασιλικό είναι προικισμένος με φυσική ομορφιά, λόγω της γεωγραφικής του θέσης, τοποθετημένος πάνω στο Ιστορικό Ληλάντιο πεδίο. Είναι μία περιοχή που λόγω του φυσικού της περιβάλλοντος σε ξεκουράζει. Η εναλλαγή του πράσινου με το γαλάζιο καθώς διασχίζεις το Ληλάντιο συνυπάρχει αρμονικά. Οι όμορφες παραλίες του εναλλάσσονται με τα δάση τα ελαιόδεντρα και τα αμπέλια. Ληλαντίου. Η γαλάζια νησιωτική Αιγαιοπελαγίτικη παραλία του Λευκαντίου του Μπουρτζίου της Νέας Λαμψάκου με το ορεινό καταπράσινο τμήμα του Αφρατίου και των Φύλλων και των πιο αρχαίων και Ιστορικών ουναμπέλων.

Η περιοχή συνδυάζει την ηρεμία, τα γραφικά ψαροχώρια και τον εύφορο κάμπο με το σε απόσταση αναπνοής κοσμοπολίτικο και Ιστορικό κέντρο της Χαλκίδας πρωτεύουσας του Νομού Εύβοιας. Στην παλιά πρωτεύουσα του Ληλαντίου, την Αρχαία Ξηρόπολη βρέθηκε το αρχαιότερο νόμισμα (3.000 π.Χ) της Ευβοϊκής Συμπολιτείας, με έμβλημα δύο τσαμπιά σταφύλια από τη μία πλευρά και από την άλλη ένα βόδι που κοιτάζει πίσω (Αναρτήθηκε στο www.lilantio.gr).

3.2 Περιγραφή του δήμου

Ο Δήμος Ληλαντίων έχει συνολικά 14.753 κατοίκους και αποτελείται από το Δήμο Βασιλικού (6.504 κατ.) και τα Δημοτικά Διαμερίσματα Αγίου Νικολάου (2.644), Αφρατίου (1.394), Μύτικα (1663), Νέας Λαμψάκου (1.944) και Φύλλων (1.419). Ο Δήμος Ληλαντίων βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της Εύβοιας. Έχει έκταση 111.446 στρέμματα και έδρα το Βασιλικό. Ο Δήμος συστάθηκε με το σχέδιο Καποδίστρια του 1997 και αποτελείται από τα δημοτικά διαμερίσματα Αγίου Νικολάου, Αφρατίου, Βασιλικού, Μύτικα, Νέας Λαμψάκου και Φύλλων.

- Το δημοτικό διαμέρισμα του Βασιλικού αποτελείται από τον οικισμό Βασιλικό.
- Το δημοτικό διαμέρισμα του Αγίου Νικολάου αποτελείται από τον οικισμό Άγιο Νικόλαο.
- Το δημοτικό διαμέρισμα του Μύτικα αποτελείται από τον οικισμό Μύτικα.
- Το δημοτικό διαμέρισμα της Νέας Λαμψάκου αποτελείται από τον οικισμό Νέα Λάμψακο.
- Το δημοτικό διαμέρισμα των Φύλλων αποτελείται από τους οικισμούς Φύλλα, Καμάρι, Πανόραμα και Μονή Αγίου Γεωργίου Αρμά.

Βρίσκεται σε μία από τις πιο εύφορες περιοχές της Εύβοιας. Η πόλη διασχίζεται από την Εθνική επαρχιακή οδό Χαλκίδος Νοτίου Ευβοίας. Έντονα ανεπτυγμένη περιοχή. Η κύρια απασχόληση είναι στις βιομηχανίες της περιοχής και τον αγροτικό τομέα, ενώ υπάρχει έντονη ανάπτυξη και στον τουρισμό, με πλήθος από δωμάτια και Ξενοδοχεία, Κέντρα διασκέδασης, ταβέρνες και μπαρ - που αξιοποιούν την πολύ όμορφη παραλία της περιοχής Λευκαντί.

Πίνακας 3.1 Πληθυσμός του Δήμου Ληλαντίων

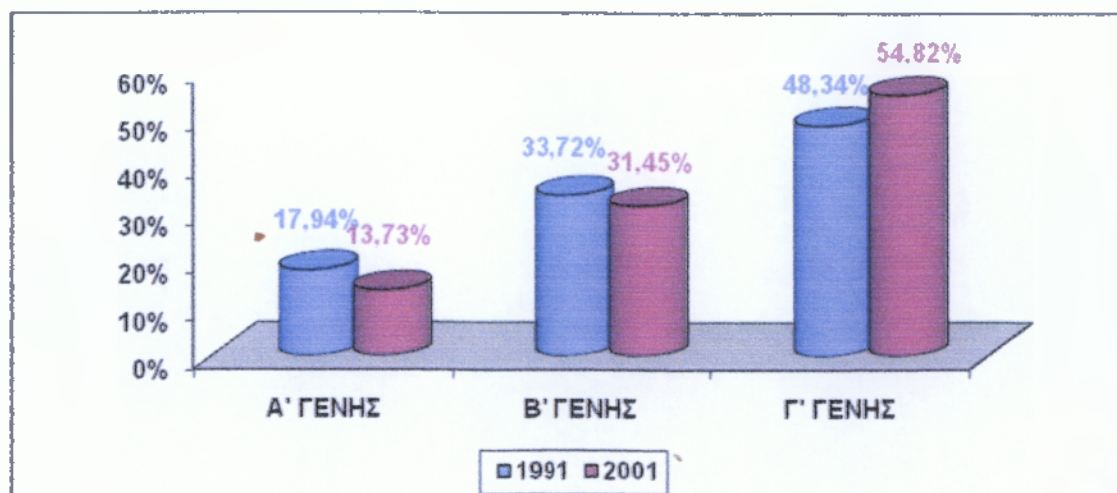
	2001	1991	1981	1971	1961	1951	1940	1928	1920	1907	1896	1889	1879
ΔΗΜΟΣ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ	15.568	13.972	11.823	9.718	8.461	8.224	8.552	7.456	5.774	5.056	4.546	3.691	3.058
Δ.Δ. Βασιλικού	6.504	5.304	4.294	3.159	2.356	2.211	2.216	1.841	1.447	1.353	1.125	886	855
Βασιλικό	6.504	5.304	4.294	3.159	2.092	2.073	2.216	1.841	1.447	1.353	1.125	886	855
Κάμπος	-	-	-	-	111	-	-	-	-	-	-	-	-
Λευκαντί	-	-	-	-	153	138	-	-	-	-	-	-	-
Δ.Δ. Αγίου Νικολάου	2.644	2.121	1.601	1.387	1.271	1.410	1.474	1.303	1.016	989	933	746	569
Αγιος Νικόλαος	2.644	2.121	1.601	1.387	1.271	1.410	1.474	1.303	1.016	989	933	746	569
Δ.Δ. Αφρατίου	1.394	1.486	1.275	1.163	1.134	1.027	967	1.018	1.033	651	507	510	436
Αφράτι	1.379	1.430	1.275	1.163	1.134	1.027	967	1.018	1.033	651	507	481	416
Ύρίσματα	7	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Λεχριές	8	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Πολιτήρα	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	20
Δ.Δ. Μύτικα	1.663	1.763	1.656	1.513	1.574	1.671	1.985	1.731	1.472	1.353	1.368	1.070	789
Μύτικας	1.663	1.763	1.656	1.513	1.574	1.671	1.985	1.731	1.472	1.353	1.368	1.070	789
Δ.Δ. Νέας Λαμπάκου	1.944	1.757	1.648	1.266	998	835	809	678	-	-	-	-	-
Νέα Λάμψακος	1.944	1.757	1.648	1.266	998	835	809	678	-	-	-	-	-
Δ.Δ. Φύλλων	1.419	1.541	1.349	1.230	1.128	1.070	1.101	885	806	710	613	479	409
Φύλλα	1.308	1.410	1.266	1.193	1.051	965	1.014	803	691	628	613	479	409
Σαμάρι	12	17	36	36	72	105	87	82	115	82	-	-	-
Μονή Αγίου Γεωργίου Αρμά	7	8	10	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Πανόραμα	92	106	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Πηγή: Δικτυακός τόπος Δήμου Ληλαντίων

3.3 Οικονομική δραστηριότητα του δήμου Ληλαντίων

Η οικονομική δραστηριότητα της Ελλάδας μετά το 1981 παρουσιάζει ως κύριο χαρακτηριστικό την τριτογενοποίηση της παραγωγής καθώς το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Ανάλογη εξέλιξη παρουσιάζεται και στο Δήμο Ληλαντίων καθώς ο ΟΕΠ στο Δήμο συγκεντρώνεται πλέον στον τριτογενή τομέα παραγωγής (από 48,34% το 1991 αυξάνεται στο 54,82% το 2001). Ο ΟΕΠ στον Δήμο Ληλαντίων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, παρουσιάζει κάποιες σημαντικές διακυμάνσεις κατά την δεκαετία 1991-2001 και ταυτόχρονα εμφανίζεται άνισα κατανεμημένος ανάμεσα στους τρεις οικονομικούς τομείς. Αναλυτικότερα:

- Στην περιοχή μελέτης, ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 13,73% του συνόλου κατά το 2001, παρουσιάζει μείωση σε σχέση με το 1991. Συγκεκριμένα, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε από 17,94% το 1991, για να φτάσει στο 13,73% το 2001.
- Στο δευτερογενή τομέα συμμετέχει το 31,45% του ΟΕΠ του Δήμου Ληλαντίων. Διαχρονικά, παρατηρείται μείωση της συμμετοχής του ΟΕΠ στο δευτερογενή τομέα, καθώς από 33,72% το 1991, μειώθηκε στο 31,45% το 2001.
- Τέλος, ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Ληλαντίων απασχολεί το μεγαλύτερο τμήμα του εργατικού δυναμικού. Διαχρονικά, η απασχόληση στον τριτογενή τομέα στο Δήμο Ληλαντίων έχει μια αυξητική τάση, που μεταφράζεται με άνοδο από 48,34% το 1991 σε 54,82% το 2001 (Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Ληλαντίων).

ΠΗΓΗ: Ιδία επεξεργασία στοιχείων Ε.Σ.Υ.Ε (Απογραφή 1991, 2001)

Διάγραμμα 3.1 Ποσοστιαία σύνθεση του ΟΕΠ ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Ληλαντίων (1991,2001)

Στη συνέχεια, αναλύεται ο ΟΕΠ του Δήμου Ληλαντίων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Το μεγαλύτερο μέρος του ΟΕΠ του Δήμου Ληλαντίων το 2001 απασχολείται στους εξής βασικούς κλάδους ή αλλιώς ο Δήμος παρουσιάζει κλαδική εξειδίκευση στους κλάδους :

1. Μεταποιητικές βιομηχανίες (σε ποσοστό 20,57%).
2. Νέοι, μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο (14,98%).
3. Γεωργία κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία, αλιεία (13,73%).
4. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή οχημάτων και μοτοσυκλετών, είδη προσωπικής και οικιακής χρήσης (13,15 %).

Το 2001, ο Δήμος Ληλαντίων συγκριτικά με την Περιφέρεια, παρουσιάζει υπερσυγκέντρωση της απασχόλησης στις μεταποιητικές βιομηχανίες (20,57% έναντι 12,67%), ωστόσο, υστερεί στον κλάδο της Γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας και αλιείας (13,73% στο Δήμο Ληλαντίων έναντι 20,24% στην Περιφέρεια). Οι θετικές μεταβολές του ΟΕΠ του Δήμου Ληλαντίων κατά τη δεκαετία 1991-2001 εντοπίζονται, με σειρά ποσοστού μεταβολής στους κλάδους:

- ✓ Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού (172,22%),
- ✓ Λοιπών υπηρεσιών (118,09%),
- ✓ Υγεία και κοινωνική μέριμνα (106,15%),
- ✓ Ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (98,73%),
- ✓ Εκπαίδευσης (88,55%) και
- ✓ Ξενοδοχείων και εστιατορίων με ποσοστό μεταβολής 62,5%,

Ταυτόχρονα, μείωση καταγράφουν ο κλάδος ορυχείων και λατομείων (-60%) και ο κλάδος γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, και δασοκομίας, (-2,07).

(Αναρτήθηκε στο www.lilantio.gr).

3.4 Απασχόληση

Η δομή της απασχόλησης στην περιοχή μελέτης δείχνει ότι στον τριτογενή τομέα είναι υψηλότερη, από την πλευρά της απασχόλησης, σε σχέση με τους άλλους τομείς. Αναλυτικότερα, σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες είναι εμφανής πλέον η τριτογενοποίηση της παραγωγής στο Δήμο. Παρά όμως την τριτογενοποίηση, ο Δήμος εξακολουθεί να έχει υψηλό ποσοστό του ΟΕΠ που απασχολείται στο Β'γενή τομέα παραγωγής. Η μορφή της μισθωτής εργασίας κυριαρχεί ως μορφή απασχόλησης του εργατικού δυναμικού του ΟΕΠ του Δήμου και συμβαδίζει με τα ανάλογα ποσοστά της Περιφέρειας Εύβοιας και του Νομαρχίας Στερεάς Ελλάδας. Σημαντική παράμετρος που αναδείχθηκε από τη διαχρονική μεταβολή του της θέσης του ΟΕΠ στο επάγγελμα είναι η μεγάλη αύξηση του αριθμού των εργοδοτών στην δεκαετία 1991-2001. Η συγκεκριμένη αύξηση αν και φαίνεται θετική θα πρέπει να προβληματίζει καθώς δείχνει την στροφή προς την επιχειρηματικότητα για την εξεύρεση εργασίας (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ληλαντίων).

3.5 Ανεργία

Το ποσοστό ανεργίας στην περιοχή μελέτης βρίσκεται στα ίδια υψηλά επίπεδα τόσο σε σχέση με το επίπεδο της Νομαρχίας και της Περιφέρειας, όσο και με το σύνολο της χώρας. Γεγονός που οφείλεται στη σοβαρή μείωση του δευτερογενή και στην κυριαρχία του τριτογενή τομέα, ο οποίος δεν έχει τη δυνατότητα να απορροφήσει το σύνολο του εργατικού δυναμικού. Διαχρονικά την τελευταία εικοσαετία παρατηρείται σχεδόν διπλασιασμός του ποσοστού ανεργίας στην περιοχή. Η ηλικία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα στις δυνατότητες που έχει κάποιος να βρει εργασία στο Δήμο Ληλαντίων. Τα άτομα νεαρής ηλικίας έως 29 ετών αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας (ποσοστό ανεργίας που ξεπερνάει το ποσοστό ανεργίας του Δήμου και κυμαίνεται από 50,39% έως 13,23% για το 2001).

Σημαντικό πρόβλημα του Δήμου Ληλαντίων είναι ότι πέρα από την νεανική ανεργία εμφανίζεται πλέον εντονότερο πρόβλημα ανεργίας στην παραγωγική ηλικία 30-64 ετών και για τα δύο φύλα. Το ποσοστό μάλιστα των παλαιών ανέργων είναι ιδιαίτερα υψηλό για την ηλικιακή ομάδα των 45-64 ετών αναδεικνύοντας ότι η κρίση της αναδιάρθρωσης της τοπικής οικονομίας πλήττει την σοβαρότερα την συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα φανερώνοντας έτσι το μέγεθος του προβλήματος για τις μεγαλύτερες ηλικίες όταν βρεθούν εκτός της αγοράς εργασίας.

Σε σχέση με το φύλο, οι γυναίκες σε όλες τις ηλικιακές ομάδες αντιμετωπίζουν εντονότερα το πρόβλημα της ανεργίας σε σχέση με τους άνδρες. Οι γυναίκες των ηλικιακών ομάδων 30 έως 64 ετών αντιμετωπίζουν εντονότερα το πρόβλημα της ανεργίας συγκριτικά με τους άνδρες της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας λόγω της διαθρωτικής κρίσης της οικονομίας. Από την άλλη πλευρά, οι γυναίκες στην περιοχή μελέτης εισέρχονται στην αγορά εργασίας μετά τα 30 χρόνια τους γεγονός που τις καθιστά άπειρες σε σχέση με τους άνδρες και αυξάνει σημαντικά το ποσοστό των νεοεισερχόμενων ανέργων σε αυτές τις ηλικιακές ομάδες. Οι νέοι άνδρες από την άλλη πλευρά αντιμετωπίζουν εντονότερα προβλήματα σε σχέση με τις νέες γυναίκες. Επίσης, οι γυναίκες της ηλικιακής ομάδας 45-64 αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των παλαιών

ανέργων στο Δήμο. Το συγκεκριμένο ποσοστό αποκαλύπτει ότι οι γυναίκες πλήττονται περισσότερο από την οικονομική κρίση και από τη μακροχρόνια ανεργία έναντι των ανδρών της ίδιας ηλικίας (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ληλαντίων).

3.6 Γεωργία και κτηνοτροφία

Για την αποτύπωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και αγραναπαύσεων του Δήμου Ληλαντίων, και των επιμέρους δημοτικών διαμερισμάτων του χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής για το έτος 2000. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, φθάνουν τα 23.683 στρέμματα, το 2001. Τα Τοπικά Διαμερίσματα που συγκεντρώνουν τις περισσότερες καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι του Βασιλικού (7.616 στρέμματα), ακολουθούμενο με σημαντική διαφορά, από το Τ.Δ. Αγίου Νικολάου (3.908 στρέμματα), ενώ την μικρότερη έκταση καλλιεργούμενων εδαφών κατέχει το Τοπικό Διαμερίσματα Νέας Λαμψάκου. Βεβαίως, η κατανομή αυτή επηρεάζεται αφ' ενός από τη συνολική έκταση κάθε δημοτικού διαμερίσματος, αφ' ετέρου από τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά και το ανάγλυφο.

Οι εκμεταλλεύσεις με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση στο σύνολο του Δήμου αντιπροσωπεύουν το 99,66% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων, ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό, καθώς η γεωργική γη φαίνεται να αξιοποιείται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Οι εκτάσεις που βρίσκονται σε καθεστώς αγρανάπαυσης αντιπροσωπεύουν το 0,33% της συνολικής γεωργικής γης του Δήμου. Από την επιμέρους αριθμητική κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε βασικές κατηγορίες καλλιεργειών διαπιστώνεται ότι στο Δήμο κυριαρχούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες, γεγονός αναμενόμενο, λόγω της σημασίας της ελαιοκαλλιέργειας για την περιοχή. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες καλύπτουν κατά το έτος 2000, το 62,48% των συνολικών καλλιεργούμενων εκτάσεων του Δήμου. Το καλλιεργητικό αυτό πρότυπο παρατηρείται στα περισσότερα Τοπικά Διαμερίσματα, παρουσιάζοντας το μεγαλύτερο ποσοστό, 94% στο Τ.Δ. Μύτικα και το μικρότερο ποσοστό, 24,31%, στο Τ.Δ. Νέας Λάμψακου.

Οι υπόλοιπες εκτάσεις του Δήμου καλλιεργούνται κατά 27,54% με ετήσιες καλλιέργειες, κατά 8,25% με αμπέλια και σταφιδάμπελα, ενώ είναι αμελητέα τα ποσοστά εκείνο της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης του Δήμου που χρησιμοποιούνται ως μόνιμα λιβάδια, οικογενειακούς λαχανόκηπους και φυτώρια καρποφόρων δένδρων (0,48%, 0,87% και 0,03% αντίστοιχα). Μεταξύ των Τοπικών Διαμερισμάτων παρατηρούνται έντονες διαφοροποιήσεις όσον αφορά την κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων ανά κατηγορία καλλιεργειών. Όπως προαναφέρθηκε, στα περισσότερα Τοπικά Διαμερίσματα κυριαρχούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες, με εξαίρεση τα Τ.Δ. Αγίου Νικολάου και Νέας Λάμψακου, όπου κυριαρχούν οι ετήσιες καλλιέργειες (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Αηλιαντίων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις αυτών κατά Είδος Καλλιέργειας (Εκτάσεις σε στρέμματα)

Τοπικό Διαμέρισμα	Εκμεταλλεύσεις		Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση	Εκτάσεις Κατά Είδος Καλλιέργειας													
	Σύνολο	Από Αυτές Με Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση		Ετήσιες Καλλιέργειες		Δενδρώδεις Καλλιέργειες		Αμπέλια Και Σταφιδάμπελα		Μόνιμα Λιβάδια Και Βοσκότοποι		Λοιπές Εκτάσεις					
				Εκμετ.	Εκτάσεις	Εκμετ.	Εκτάσεις	Εκμετ.	Εκτάσεις	Εκμετ.	Εκτάσεις	Αγραναπαύσεις		Οικογενειακή και Λαχανόκηποι		Φυτόρια Καρποφόρων Δένδρων, Άλλες Πολυετείς Φυτείες	
												Εκμετ.	Εκτάσεις	Εκμετ.	Εκτάσεις	Εκμετ.	Εκτάσεις
Τ.Δ. Βασιλικού	567	566	7.616,9	203	2.812	481	4.465,4	42	121,5	9	59	10	57	134	102	0	0
Τ.Δ. Αγίου Νικολάου	308	308	3.908,1	159	1.973,5	166	1.138,9	11	703,3	0	0	3	21,5	76	63,9	3	7
Τ.Δ. Αφρατίου	219	216	3.559,5	49	723	207	2.196,5	58	603	3	13	0	0	24	24	0	0
Τ.Δ. Μύτικα	360	360	4.913,5	9	27	319	4.618,5	65	251	0	0	0	0	17	17	0	0
Τ.Δ. Νέας Λάμψακου	41	41	454,5	30	344	18	110,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τ.Δ. Φύλλων	263	261	3.231	39	644	241	2.267,5	64	275,5	8	44	0	0	0	0	0	0
Σύνολο Δήμου Ληλαντίων	1.758	1.752	23.683,5	489	6.523,5	1.432	14.797,3	340	1.954,3	20	116	13	78,5	251	206,9	3	7

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας Έτους 1999/2000

Η πτηνοτροφία στο Δήμο αποτελεί την κυρίαρχη κτηνοτροφική δραστηριότητα παραγωγικής μορφής, αποτελούμενη από 811 εκμεταλλεύσεις και αριθμό πουλερικών ο οποίος φθάνει τις 22.195 κεφαλές. Η εκτροφή προβάτων, αποτελεί και αυτή έντονη παραγωγική δύναμη της περιοχής, με αριθμό εκμεταλλεύσεων που φθάνει τις 183 και αριθμό κεφαλών 6.779, για το 2000. Εξίσου σημαντική για το Δήμο φαίνεται να είναι και η αιγοτροφία, αριθμός των αιγών του Δήμου φθάνει τις 4.520 κεφαλές ενώ ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων τις 116.

Η βοοτροφία στον Δήμο δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, και παρουσιάζει σύνολο 4 εκμεταλλεύσεων και 30 κεφαλών. Η παραγωγή των βοοειδών στρέφεται κυρίως στην κρεατοπαραγωγή. Μεγάλο μέρος των εκμεταλλεύσεων στην περιοχή του Δήμου (170 εκμεταλλεύσεις) καταλαμβάνει και η παραγωγή κουνελιών, η οποία αριθμεί κατά το 2000 4.871 κεφαλές. Η χοιροτροφία δε φαίνεται να είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στην περιοχή του Δήμου, ενώ όσον αφορά τη μελισσοκομία, με 47 εκμεταλλεύσεις και 3.261 κυψέλες είναι σημαντική η παραγωγή του Δήμου σε μέλι (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Δηλαντίων).

Πίνακας 3.3 Εκμεταλλεύσεις και Αριθμός Κεφαλών ανά Κατηγορία Ζώων

Τοπικό Διαμέρισμα	Βοοειδή				Προβατοειδή		Αίγες		Χοίροι		Υποείδη Και Όνοι		Κουνέλια		Πουλερικά		Κυψέλες Μελισσών	
	Σύνολο		Θηλυκά															
	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές	Εκμετ.	Κεφαλές
Τ.Δ. Βασιλικού	2	11	2	9	51	1.698	39	325	0	0	0	0	3	35	133	2.901	29	546
Τ.Δ. Αγίου Νικολάου	0	0	0	0	11	350	13	84	0	0	0	0	59	1.987	291	9.762	0	0
Τ.Δ. Αφρατίου	1	14	1	8	25	1.444	15	2.322	2	697	0	0	58	1.431	208	5.099	3	525
Τ.Δ. Μύτικα	0	0	0	0	13	98	3	10	0	0	0	0	0	0	51	614	15	2.190
Τ.Δ. Νέας Λάμψακου	1	5	0	0	9	130	7	64	0	0	0	0	2	45	10	303	0	0
Τ.Δ. Φύλλων	0	0	0	0	74	3.059	39	1.715	14	19	3	3	48	1.373	118	3.516	0	0
Σύνολο Δήμου Ληλαντίων	4	30	3	17	183	6.779	116	4.520	16	716	3	3	170	4.871	811	22.195	47	3.261

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας έτους 1999/2000

3.7 Βιομηχανία

Η βιομηχανία ανήκει στον δευτερογενή τομέα της παραγωγής και μαζί με τον πρωτογενή τομέα αποτελούν βασικούς πυλώνες της εθνικής οικονομίας. Η βιομηχανική δραστηριότητα όμως συχνά συνοδεύεται και από περιβαλλοντικά προβλήματα, που οφείλονται είτε σε απορρίψεις ρυπαντικών ενώσεων στο περιβάλλον, είτε σε αστοχία χωροθέτησης, είτε σε συνδυασμό των δυο αυτών παραγόντων. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω των ρυπαντικών απορρίψεων στο περιβάλλον εκδηλώνονται υπό τη μορφή: α) εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, β) υγρών αποβλήτων που απαιτούν συνήθως κατάλληλη επεξεργασία και διάθεση, γ) στερεών ή και επικίνδυνων αποβλήτων, που απαιτούν κατάλληλη διαχείριση, δ) εκπομπών θορύβου, που απαιτούν κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ληλαντίων).

3.8 Πολιτισμός

Προσβάσιμο μνημείο είναι πλέον ο μεσαιωνικός πύργος στο Βασιλικό της Εύβοιας, μετά τις επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν από την 23η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, με αυτεπιστασία και με χρηματοδότηση από το Γ' ΚΠΣ.

Οι επεμβάσεις είχαν στόχο αφενός να διατηρηθούν τα αυθεντικά στοιχεία του μνημείου και αφετέρου οι νέες κατασκευές να είναι διακριτές, διακριτικές και αναστρέψιμες. Με αφορμή το έργο αυτό ο Δήμος Ληλαντίων πραγματοποίησε τη διαμόρφωση και ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη συνολική ανάδειξή του. Ο Πύργος του Βασιλικού, σε καίρια θέση του οικισμού, έχει τετράγωνη κάτοψη με μήκος πλευράς περίπου 8,20 μ. Πριν την αποκατάσταση διέσωζε μόνο τους περιμετρικούς τοίχους, που διατηρούνταν ακέραιοι σε όλο τους το ύψος (17,50μ.), μέχρι και τις επάλξεις. Αφού στερεώθηκαν οι τοίχοι, αποκαταστάθηκαν εσωτερικά τα τέσσερα επίπεδα με την κατασκευή ξύλινων δαπέδων. Επιπλέον, κατασκευάστηκε μία απλή και λειτουργική στέγη, αφού η αρχική μορφή της δεν ήταν γνωστή.

Καθώς ο πύργος διατηρούσε την αυθεντική του είσοδο στον πρώτο όροφο σε ύψος 7 μ., όπου η πρόσβαση τότε γινόταν με ξύλινες κλίμακες, κατασκευάστηκε εξωτερικό μεταλλικό κλιμακοστάσιο για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση των επισκεπτών στο εσωτερικό. Οι κατασκευές που εξυπηρετούσαν τις οικιστικές ανάγκες του φεουδάρχη και των ενοίκων, όπως η εστία, το προσκυνητάρι και το αποχωρητήριο-καταχύστρα συντηρήθηκαν και αποκαταστάθηκαν. Προκειμένου ο πύργος να λειτουργήσει όχι μόνο ως επισκέψιμο μνημείο, αλλά και ως κέντρο πληροφόρησης για την οχρωματική αρχιτεκτονική της Εύβοιας την περίοδο της λατινοκρατίας, οργανώθηκε οπτικοακουστική έκθεση με ενδιαφέρουσες πληροφορίες τόσο για τον πύργο του Βασιλικού όσο και για τους σημαντικότερους πύργους και μεσαιωνικά κάστρα της Εύβοιας. Η έκθεση περιλαμβάνει ακόμα πληροφορίες και για τους πύργους των φεουδαρχών της Δυτικής Ευρώπης, που αποτέλεσαν το πρότυπο για αυτούς της Εύβοιας.

Η αποκατάσταση του μνημείου και η ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου του είναι μια πολύ σημαντική παρέμβαση για το Δήμο Ληλαντίων καθώς ο πύργος βρίσκεται στο κέντρο του οικισμού ή και μέχρι πρότινος κατάστασή του δημιουργούσε πολλά προβλήματα στην καθημερινότητα των κατοίκων του Δήμου. Παράλληλα δημιουργείται ένας ιδιαίτερα αξιόλογος πόλος προσέλκυσης επισκεπτών, ο οποίος μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην προβολή και ανάδειξη της ευρύτερης περιοχής (www.lilantio.gr).

Όσον αφορά την παιδεία, τα μέτρα προς λήψη είναι τα ακόλουθα:

- Βελτίωση των σχολικών εγκαταστάσεων και κατασκευή νέων εκπαιδευτικών μονάδων-στις υπό δόμηση περιοχές.
- Ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων (π.χ. δημιουργία Ανοικτού Δημοτικού Πανεπιστημίου)
- Εφαρμογή και διεύρυνση εκπαιδευτικών προγραμμάτων (π.χ. «Δια Βίου Μάθηση») (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ληλαντίων).

3.9 Συνοπτική S.W.O.T Ανάλυση

Παρακάτω παρουσιάζεται η ανάλυση των ισχυρών και αδύναμων στοιχείων του δήμου καθώς και οι ευκαιρίες αλλά και οι κίνδυνοι που υπάρχουν. Στην παρουσίαση που παρατίθεται, οι σχετικές επί μέρους αναλύσεις, όπως προβλέπονται από τον Οδηγό Εφαρμογής και τα επεξεργασθέντα στοιχεία, συνοψίζονται σε συγκεντρωτικές προσεγγίσεις που υποβοηθούν τον προσδιορισμό της Στρατηγικής του Δήμου και των Αναπτυξιακών Προτεραιοτήτων του.

Ισχυρά σημεία

- Πλεονεκτική γεωγραφική θέση: γεινίαση με Αττική, μικρή απόσταση από το αεροδρόμιο των Σπάτων, γεινίαση με δίκτυα συγκοινωνιών εθνικού χαρακτήρα (ΠΑΘΕ- ΟΣΕ- μεγάλα Λιμάνια), επιχειρηματική ζώνη Χαλκίδα - Θήβα - Οινόφυτα.
- Τουριστικός προορισμός καθ' όλη την διάρκεια του έτους: διαμορφωμένη ανάπτυξη τουρισμού Σαββατοκύριακου καθ' όλη την διάρκεια του έτους, ανάπτυξη θερινού τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή της Χαλκίδας, ανάπτυξη δεύτερης κατοικίας.
- Πλούσιοι και αξιόλογοι πολιτισμικοί και ιστορικοί πόροι - μακραίωνη συνεχής ιστορική διαδρομή από το 3.000π.χ. έως σήμερα.
- Ιδιαίτερη φυσική ομορφιά - ιδιαίτερο ανάγλυφο.

Αδύνατα σημεία

- Ελλιπής πολεοδομικός και οικιστικός σχεδιασμός: ύπαρξη συνοικιών πρακτικά εκτός σχεδίου πόλεως, άναρχη δόμηση, ύπαρξη αυθαίρετων κτισμάτων σε πολύ μεγάλη κλίμακα, έλλειψη μέτρων διατήρησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της πόλης,

συνεχείς αλλαγές και τροποποιήσεις του ΓΠΣ και πρακτικά μη εφαρμογή του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού.

- Προβληματικό οδικό αστικό δίκτυο: ύπαρξη αδιάνοικτων και μη ασφαλτοστρωμένων τμημάτων οδικού δικτύου, έλλειψη σήμανσης σε διάφορα τμήματα του οδικού δικτύου, έλλειψη υποδομών για την απλή κίνηση των πεζών (πεζοδρόμια) αλλά και των ατόμων με κινητικά προβλήματα (ράμπες, πεζογέφυρες, διαβάσεις).
- Βασικές ελλείψεις στο δίκτυο τοπικών και υπερ-τοπικών μεταφορών: ελλιπές δίκτυο αστικής συγκοινωνίας, πρακτική απουσία λειτουργικής και αξιοποιήσιμης δημοτικής συγκοινωνίας (δίκτυο μικρών λεωφορείων).
- Έλλειψη υποδομών στήριξης του τουρισμού (π.χ. υποδομές συνεδριακού τουρισμού, εκθεσιακού χώρου, μουσείων και χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, συμβατικών ξενοδοχειακών μονάδων κ.λπ.)
- Σημαντικά Περιβαλλοντικά Προβλήματα από Παραγωγικές δραστηριότητες (βιομηχανία ιδιαίτερα στην πλευρά της Βοιωτικής Ακτής), άναρχη και αυθαίρετη δόμηση με σημαντική επιβάρυνση στο αστικό περιβάλλον.
- Αναξιοποίητοι ιστορικοί και πολιτιστικοί πόροι, σε μακρά περίοδο με κίνδυνο απαξίωσης της επωνυμίας τους.
- Υψηλό επίπεδο ανεργίας: μεγάλος αριθμός μακροχρόνιων ανέργων, νέων ανέργων, γυναικών, εξειδικευμένου προσωπικού.
- Ανυπαρξία δομών υποστήριξης Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης.
- Συρρίκνωση και διαφοροποίηση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα.

- Έλλειψη υποδομών στήριξης της μεταποίησης: απουσία βιομηχανικών υποδομών (χρόνια καθυστέρηση ολοκλήρωσης ΒΙΟΠΑ), ανεπαρκές οδικό δίκτυο, έλλειψη καθορισμού χρήσεων γης.
- Διαχρονικά υποβαθμισμένη συμμετοχή δημοσίων επενδύσεων στην περιοχή.
- Απουσία οργανωμένου σχεδίου προβολής του Δήμου.
- Ασαφή και αλληλοσυγκρουόμενο αντικείμενο δραστηριοποίησης των Δημοτικών Υπηρεσιών και Επιχειρήσεων μεταξύ τους και με άλλους φορείς (π.χ. Λιμενικό Ταμείο).
- Κακή διάρθρωση και στελέχωση υπηρεσιών του Δήμου με ιδιαίτερα προβλήματα να εστιάζονται στην έλλειψη ανώτερου στελεχιακού δυναμικού, εγγενής αδυναμία αναδιοργάνωσης και εξάρτηση από συμβασιούχους.

Ευκαιρίες

- Τα μεγάλα έργα οδικών αξόνων που κατασκευάζονται ή σχεδιάζονται, όπως η ολοκλήρωση του Οδικού Άξονα Σχηματάρι- Χαλκίδα το 2009, της παράκαμψης Χαλκίδα- Ψαχνά, έως το 2012, του Άξονα Σχηματάρι- Χαλκίδα - Κύμη με την πρόβλεψη της τρίτης Γέφυρας, ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος.
- Η αξιοποίηση της γεωγραφικής θέσης της πόλης: ιδιαίτερα μετά την ένταξη της πόλης στο 3ο επίπεδο αστικών πόλεων στο υπό ψήφιση Εθνικό Χωροταξικό Σχεδιασμό και της τάσης αποκέντρωσης υπηρεσιών και κατοικίας της Αττικής.
- Η εκτιμωμένη πληθυσμιακή έκρηξη από την προσέλευση επιχειρήσεων και κατοίκων της Αττικής για μεταφορά έδρας ή μόνιμης ή δευτερεύουσας κατοικίας. Εκτίμηση η

οποία σημειώνεται ότι προέρχεται κυρίως από την κίνηση ακινήτων και δεν έχει λάβει στατιστικά χαρακτηριστικά.

- Η αναμενόμενη Διοικητική Αναδιάρθρωση της χώρας, ανάλογα με τις επιλογές που θα επικρατήσουν, ιδιαίτερα όσον αφορά την επέκταση της πόλης και την δυνατότητα μέτρων (πολεοδομία, υπηρεσίες κλπ) για την προσέλκυση πληθυσμού.
- Η δυνατότητα Αξιοποίησης και Προβολής των φυσικών, ιστορικών και πολιτιστικών πόρων με Ανάπτυξη πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Η δυνατότητα Ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού (συνεδριακός, επιχειρηματικός τουρισμό, πολιτιστικός τουρισμός, παραθεριστική κατοικία).
- Η διαμορφωμένη σύγκλιση απόψεων των βασικών φορέων για την ανάπτυξη της πόλης.

Απειλές

- Η στασιμότητα εξέλιξης του πληθυσμού και η περίπτωση να λάβει χρόνια χαρακτηριστικά και στην συνέχεια πολλαπλασιαστική αρνητική πορεία.
- Οι ανταγωνιστικές δράσεις άλλων περιοχών- πόλων της ευρύτερης Αττικής με διαμορφωμένα δίκτυα μεταφορών, όπως ευρύτερη Λαυρεωτική, ευρύτερη ΒΑ Αττική, ευρύτερη περιοχή Λουτρακίου- Κορίνθου.
- Η οικιστική ανάπτυξη της πόλης χωρίς την διαμόρφωση Αρχιτεκτονικού και Πολεοδομικού- Οικιστικού στίγματος, σε συνδυασμό με την διαμόρφωση ως κυρίαρχης άποψης της αποδοχής των οικοδομικών- κτιριολογικών αυθαιρεσιών.

- Οι περιορισμένες Οικονομικές Δυνατότητες του Δήμου, σε συνδυασμό με την αναξιοποίητη περιουσία του, που επηρεάζουν τις δυνατότητες παρεμβάσεων ιδιαίτερα στο πεδίο κρίσιμων απαλλοτριώσεων για την ανάδειξη της επωνυμίας της πόλης.
- Η αναμενόμενη Διοικητική Αναδιάρθρωση της χώρας, ανάλογα με τις επιλογές που θα επικρατήσουν και η έλλειψη σαφούς άποψης και σύγκλισης σε επίπεδο συνολικής ιδεολογίας της πόλης, παρά την ήδη διαμορφωμένη τάση λειτουργίας της με «Μητροπολιτικά» χαρακτηριστικά.
- Η έλλειψη Τουριστικής προβολής και ανάπτυξη σαφούς επικοινωνιακής στρατηγικής
- Ελλιπής, διαχρονικά, προετοιμασία για την αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων και πόρων και η έλλειψη οργανωτικής προσαρμογής του Δήμου και των Υπηρεσιών του στην κατεύθυνση αυτή.
- Η έλλειψη σταθερής πολιτικής στον Δήμο και τις υπηρεσίες του για την ανάπτυξη δομών και επαρκή στελέχωση σε επίπεδο μεσαίων αλλά κυρίως ανώτερων και ανωτάτων στελεχών.
- Απουσία διαμορφωμένης κοινής αντίληψης στο σύνολο των κατοίκων και των φορέων της πόλης για την ανάπτυξη της περιοχής, σε συνδυασμό με αντικρουόμενα συμφέροντα επαγγελματιών, επιχειρηματικών αλλά και πολιτικών προτεραιοτήτων.

(Επιχειρησιακό πρόγραμμα δήμου Ληλαντίων).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΛΗΛΑΝΤΙΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Για να προχωρήσει με επιτυχία ο Δήμος Ληλαντίων κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, θα πρέπει να αντιμετωπίσει μια σειρά κρίσιμων ζητημάτων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης. Σκοπός της φάσης αυτής είναι:

- α) η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης για την επίτευξή τους,
- β) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα και
- γ) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης του Δήμου.

Α. Διαμόρφωση Στρατηγικής του Δήμου

Η στρατηγική ενός Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος του Δήμου. Όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα, για τις ανάγκες στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακού προγραμματισμού των ΟΤΑ απαιτείται η οριοθέτηση δύο επιπέδων λήψης αποφάσεων:

- α) Το επίπεδο του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου και
- β) το επίπεδο των υπηρεσιών του Δήμου και των νομικών προσώπων του.

Επίπεδο λήψης αποφάσεων	Προϊόν προγραμματισμού	Περιεχόμενο
Τοπικό Συμβούλιο και Δήμαρχος	Στρατηγική	Γενικοί στόχοι και πολιτικές δράσης
Υπηρεσίες	Σχέδια δράσης	Στόχοι και δράσεις

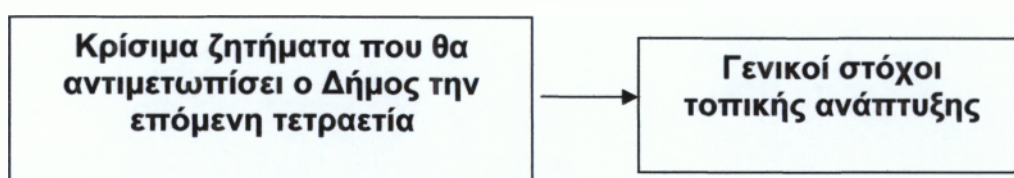
Το πρώτο επίπεδο αποφασίζει τη στρατηγική του Δήμου προσδιορίζοντας γενικούς στόχους και πολιτικές δράσης, ενώ το δεύτερο επίπεδο καταρτίζει σχέδια δράσης, προσδιορίζοντας ειδικότερους στόχους και δράσεις για την επίτευξη του κάθε ενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής ενός Δήμου σημαίνει :

1. τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος (γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης), και
2. τη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίσουν την επιτυχή προσέγγιση των ως άνω γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης (πολιτικές δράσης και γενικοί στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης).

B. Καθορισμός των Γενικών Στόγων Τοπικής Ανάπτυξης

Οι γενικοί στόχοι τοπικής ανάπτυξης επομένως είναι τα κρίσιμα ζητήματα τα οποία πρέπει κατά προτεραιότητα να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη περίοδο, προκειμένου να εκπληρώσει καλύτερα την αποστολή του. Το εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου προτείνεται, σύμφωνα με την ανάλυση που προηγήθηκε στα προηγούμενα πακέτα εργασίας, να διαρθρωθεί στους εξής Άξονες Προτεραιότητας και στα επιμέρους Μέτρα αυτών. (Δήμος Ληλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού)

4.2 Επιχειρησιακά Προγράμματα του Δήμου Ληλαντίων

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευβοίας, μέσα από το περίπτερο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, παρουσίασε με ιδιαίτερο φυλλάδιο-οδηγό, που εκδόθηκε ειδικά για την POLIS, τις δράσεις που υλοποιεί για το Χωροταξικό Σχεδιασμό μέσω των μελετών Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων και ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου Ληλαντίων του Νομού Ευβοίας. Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός μπορεί να υλοποιηθεί στη βάση ενός μοντέλου που επιδιώκει την ισορροπία ανάμεσα στο λεγόμενο «στρατηγικό σχεδιασμό» και το σχεδιασμό της οικονομίας και της ποιότητας ζωής των τοπικών κοινωνιών. Ο συνδυασμός αυτός αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ισόρροπη ανάπτυξη του χώρου, δηλαδή την ισόρροπη κατανομή απασχόλησης-εισοδημάτων-ποιοτήτων ζωής-πληθυσμού, την αποφυγή της ανεργίας στα μεγάλα αστικά κέντρα και τη συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού, ως στοιχείου οικολογικής ισορροπίας, στην προστασία του περιβάλλοντος. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευβοίας έχοντας ήδη αντιληφθεί τις αναπτυξιακές δυνατότητες των Γ΄ ΚΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ και προκειμένου να εφαρμόσει τις θεσμοθετημένες κατευθύνσεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδίου Στερεάς Ελλάδος, ξεκίνησε μια προσπάθεια εξειδίκευσης στα πλαίσια του παραπάνω μοντέλου στο σύνολο των Δήμων του Νομού. Έτσι κατ' αρχήν ενέταξε στο πρόγραμμα ΕΑΠΝΑ τέσσερα ΓΠΣ (Δήμων Ανθηδώνος, Ερετρίας, Καρύστου, Ληλαντίων) τα οποία και υλοποιούνται.

Για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι δήμοι και οι κοινότητες χρηματοδοτούνται από πολλές πηγές όπως είναι τα ίδια έσοδα τους, οι θεσμοθετημένοι πόροι της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι εθνικοί και κοινοτικοί πόροι προγραμμάτων υπουργείων και περιφερειών, προγράμματα διεθνών οργανισμών κ.ά. Σε αυτά καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, της οργάνωσης και ανάπτυξης υπηρεσιών του Ο.Τ.Α. και προσδιορίζονται οι δράσεις της τετραετίας καθώς και οι πιθανές πηγές χρηματοδότησης. Τα προγράμματα αυτά εξειδικεύονται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Ο.Τ.Α. και σε αυτοτελή ετήσια

προγράμματα δράσης των κοινωφελών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων, των Ν.Π.Δ.Δ. των Ο.Τ.Α.

Μέρος του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι και το τεχνικό πρόγραμμα που προβλέπεται σε άλλες διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο σε τοπικό επίπεδο το οποίο περιλαμβάνει ένα πλέγμα κάθετων και οριζόντιων δράσεων. Στόχος είναι να αποτελέσει το βασικό «εργαλείο» σχεδιασμού των Ο.Τ.Α. προκειμένου να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες απαιτήσεις που επιτάσσει, τόσο η ευρωπαϊκή διάσταση της αυτοδιοίκησης, όσο και η ανάγκη της αειφόρου ανάπτυξης και ευημερίας του τοπικού πληθυσμού.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτέλεσαν άμεση ανάγκη ύστερα από την αναποτελεσματική εφαρμογή των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Τ.Α.Π.), πολλά από τα οποία δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν και παρέμειναν στη φάση του σχεδιασμού. Οι κυριότερες αδυναμίες των Τ.Α.Π. μπορούν να αποδοθούν συγκεντρωτικά στους εξής λόγους:

- Τα εξωτερικά γραφεία μελετών που αναλάμβαναν τον σχεδιασμό των προγραμμάτων, τα οποία μη γνωρίζοντας τις πραγματικές ανάγκες κάθε περιοχής προχωρούσαν σε «εξωπραγματικές» μελέτες, που δεν αντιστοιχούσαν στα πραγματικά τοπικά δεδομένα.
- Η έλλειψη δημοκρατικού διαλόγου, δηλαδή μιας αμφίδρομης συνεργασίας μεταξύ των τοπικών φορέων με τους κατοίκους έτσι ώστε οι τελευταίοι να έχουν τον «πρώτο λόγο» στις αποφάσεις και την υλοποίηση του προγράμματος.
- Η στενότητα των διαθέσιμων οικονομικών πόρων αναλογικά με αυτούς που απαιτούσε το Τ.Α.Π.
- Η απουσία αξιολόγησης και συνεχούς επικαιροποίησης του Τ.Α.Π. έπειτα από την διαδικασία εφαρμογής.

- Η εγγενής αδυναμία των Ο.Τ.Α. αναφορικά με την ανεπάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού ικανού να υλοποιήσει και να συνεχίσει την αναπτυξιακή δυναμική των αρχών του Τ.Α.Π. στις δράσεις των Ο.Τ.Α (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ληλαντίων).

Ειδικότερα

Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης

Το Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που σχετίζονται με τον προγραμματισμό της τοπικής ανάπτυξης και της δράσης του Δήμου Ληλαντίων. Ειδικότερα πραγματοποιούνται έρευνες για την παρακολούθηση των εξελίξεων στην περιοχή του Δήμου που περιγράφουν την οικονομική, περιβαλλοντική, κοινωνική, πολιτιστική κλπ κατάσταση, παράλληλα συγκεντρώνονται πληροφορίες από το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου που επηρεάζουν της δραστηριότητες του. Σύμφωνα με τα παραπάνω, πραγματοποιεί εισηγήσεις προς τα αιρετά όργανα για την οργάνωση των διαδικασιών προγραμματισμού του Δήμου συνολικά και σε επί μέρους τομείς. Υποστηρίζει τις διαδικασίες προώθησης υλοποίησης, παρακολούθησης, εφαρμογής, αξιολόγησης και αναθεώρησης των μεσοπρόθεσμων και ετήσιων Προγραμμάτων του Δήμου, καθώς επίσης διερευνά πηγές χρηματοδότησης και εξεύρεσης πόρων. Ακόμη, συνεργάζεται με τις υπηρεσίες της Ν.Α., της ΤΕΔΚ, της Περιφέρειας, των Κεντρικών Φορέων καθώς και με τους φορείς διαδημοτικής συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

Επίσης, το Γραφείο μεριμνά για προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δηλαδή ενημερώνει τη Δημοτική Αρχή για τα προγράμματα της Ε.Ε. που ενδιαφέρουν το Δήμο και παρέχει υποστήριξη στις αρμόδιες υπηρεσίες, στο σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην αξιολόγηση σχετικών ενεργειών. Α.χ. καταρτίζει αιτήσεις συμμετοχής του Δήμου Ληλαντίων σε συγκεκριμένα προγράμματα, παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίησή τους, αναζητά συνεργασίες στο εσωτερικό και εξωτερικό για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα επιχειρησιακά προγράμματα. Παράλληλα, το Γραφείο

φροντίζει για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου, κυρίως μέσω της συγκέντρωσης και επεξεργασίας στοιχείων που αφορούν την υφιστάμενη κατάσταση του τουρισμού καθώς και την εισήγηση και τον σχεδιασμό των προγραμμάτων παρέμβασης του Δήμου στον χώρο της παροχής τουριστικών υπηρεσιών. Ακόμη παρακολουθεί την υλοποίηση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της περιοχής του Δήμου ενώ συνεργάζεται και συντονίζει τους αρμόδιους φορείς που σχετίζονται με τουρισμού.

Το Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης είναι υπεύθυνο για την αγροτική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου. Συγκεκριμένα παρέχει προτάσεις στις αρμόδιες υπηρεσίες για την εκπόνηση μελετών, τη σύνταξη σχεδίων και την υλοποίηση προγραμμάτων, (για την αγροτική ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου). Ακόμη παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και ενημέρωση/πληροφόρηση των αγροτών σε θέματα γεωπονίας, καθώς επίσης και σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς και συμμετοχή σε διαφορά προγράμματα αγροτικού ενδιαφέροντος. Μάλιστα, η παρούσα οργανική μονάδα επιμελείται κοινωνικών και πολιτιστικών θεμάτων.

Ειδικότερα ευθύνεται για την συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων που αφορούν στην υφιστάμενη κατάσταση των υποδομών της περιοχής του Δήμου σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής, πρόνοιας, υγείας, παιδείας, επιμόρφωσης, πολιτισμού, για την παρακολούθηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών πρόνοιας, υγείας, παιδείας, πολιτισμού προς τους δημότες είτε μέσω των Νομικών Προσώπων του Δήμου είτε μέσω άλλων τοπικών φορέων. Επίσης βρίσκεται σε συνεργασία με τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου που ασκούν αρμοδιότητες Κοινωνικής και Πολιτιστικής Πολιτικής, υποβάλλει προτάσεις σε εθνικά προγράμματα και προγράμματα της Ε.Ε, εκπονεί έρευνες/μελέτες κοινωνικού/πολιτιστικού περιεχομένου.

Επιπλέον το γραφείο σχετίζεται και με ζητήματα αθλητισμού λ.χ. ασχολείται με την οργάνωση-λειτουργία κάθε μορφής αθλητικών εκδηλώσεων, διαφόρων συναντήσεων προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού για όλες τις ηλικίες και για διάφορες ομάδες πληθυσμού, φροντίζει την καλή λειτουργία και τη βελτίωση των αθλητικών υποδομών και ερευνά για τα γενικά προβλήματα που σχετίζονται με τον αθλητισμό και εισηγείται

λύσεων αυτών, ενώ ακόμη μέριμνα για την επικοινωνία με ομοσπονδίες, ομίλους και γενικότερα με φορείς που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Επιπροσθέτως, το γραφείο παρέχει υποστήριξη του Δήμου και των θυγατρικών φορέων του (ΝΠΔΔ, Δημοτικές Επιχειρήσεις) σε θέματα βελτίωσης της οργάνωσης, στελέχωσης και των διαδικασιών διοίκησης και λειτουργίας, λ.χ. σχεδιάζει, οργανώνει και υλοποιεί προγράμματα επιμόρφωσης του προσωπικού του Δήμου καθώς και των αιρετών οργάνων.

Τέλος, το Γραφείο Προγραμματισμού και Ανάπτυξης είναι επιφορτισμένο με τις όλες τις δραστηριότητες που αφορούν την μηχανοργάνωση/τεκμηρίωση μηχανοργάνωσης. Δηλαδή, επεξεργάζεται προτάσεις για τη σκοπιμότητα αυτοματοποίηση διαδικασιών μέσω της πληροφορικής, την ανάλυση συστημάτων, την εκτίμηση των αναγκών για την εγκατάσταση και λειτουργία των μηχανογραφικών εφαρμογών, κλπ. Ακόμη, φροντίζει για την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού σε λογισμικό ή /και υλικό καθώς και για την εκπαίδευση των χρηστών των μηχανογραφικών εφαρμογών που υποστηρίζονται από το σύστημα καθώς και για την ενημέρωση όλου του προσωπικού σε θέματα πληροφορικής. Ακόμη, μεριμνά για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του όλου μηχανογραφικού συστήματος και την επίτευξη του μέγιστου βαθμού διαθεσιμότητας του, κλπ. Μάλιστα, συνεργάζεται με τις άλλες υπηρεσίες για τη συλλογή/επεξεργασία στοιχείων σχετικά με το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου, αναπτύσσοντας και συντηρώντας ηλεκτρονικά αρχεία με τα παραπάνω στοιχεία προς χρήση και αξιοποίηση από τη δημοτική αρχή και τις υπηρεσίες μέσω εσωτερικού ηλεκτρονικού δικτύου πληροφόρησης. Ενώ ακόμη, αξιοποιεί το internet και Τράπεζες Πληροφοριών, σε συνεργασία με διαδημοτικούς και άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Αηλιαντίων)..

4.3 Άξονες Δράσης του Αναπτυξιακού Προγράμματος

Την εισαγωγή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα ακολούθησε μια νέα πραγματικότητα για τους Ο.Τ.Α., τα ετήσια προγράμματα δράσης. Σκοπός των ετησίων προγραμμάτων δράσης είναι η εξειδίκευση και ο

λεπτομερέστερος προγραμματισμός των δράσεων που προβλέπεται από το τετραετές επιχειρησιακό πρόγραμμα ότι θα υλοποιηθούν κατά το επόμενο έτος. Επομένως, το περιεχόμενο του ετήσιου προγράμματος δράσης περιλαμβάνει τις δράσεις που προκύπτουν από την κατ' έτος εξειδίκευση του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος και οι δαπάνες των οποίων καλύπτονται από τον ετήσιο προϋπολογισμό. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί πρόγραμμα πλαίσιο για την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος. Μέσω του ετήσιου προγράμματος, ένας Δήμος μπορεί να προσαρμόζει τις επιλογές του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος στις τρέχουσες εξελίξεις και να προσαρμόζει τη δράση του στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα, λαμβάνοντας υπ' όψη τις νέες ευκαιρίες και περιορισμούς.

Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης δομήθηκε με βάση τον Οδηγό του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και περιλαμβάνει:

- Πρόγραμμα Λειτουργιών, Ενεργειών, Επενδύσεων των Διευθύνσεων του Δήμου και των Αυτοτελών του Τμημάτων
- Προϋπολογισμό Λειτουργικών Δαπανών και Επεξεργασία Οικονομικών Στοιχείων

Ως λειτουργίες ορίστηκαν οι συνεχώς επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες των Τμημάτων των Διευθύνσεων, δηλαδή οι παρεχόμενες Υπηρεσίες σε πάγια βάση. Παράλληλα έχουν τεθεί και οι εκτιμώμενες ποσότητες εκροών. Ως ενέργειες ορίστηκαν οι δραστηριότητες οι οποίες δεν επαναλαμβάνονται συνεχώς, δεν αποτελούν επενδύσεις αλλά λειτουργούν ενισχυτικά στις πάγιες λειτουργίες των Τμημάτων. Ως επενδύσεις ορίστηκαν οι δαπάνες για απόκτηση ή παραγωγή παγίου κεφαλαίου, όπως: έργα, μελέτες, προμήθειες, απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων.

4.3.1 Άξονας Δράσης 1 – Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο Άξονας 1 εξειδικεύεται σε μέτρα για την προώθηση κρίσιμων έργων που αφορούν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον καθώς και την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Περιλαμβάνονται έργα και ενέργειες που αφορούν την δημιουργία ενός ελκυστικού περιβάλλοντος για την ζωή στην πόλη και την διαμόρφωση θετικού κλίματος και άποψης για αυτήν. Πιο συγκεκριμένα αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, την ανακύκλωση, την πολιτική προστασία, την ατομική προστασία των δημοτικών υπαλλήλων.

Ο Άξονας 1 συγκεκριμένα περιλαμβάνει τα εξής μέτρα:

1.1 Περιβάλλον. Αφορά όλες τις δράσεις που έχουν να κάνουν με το οικιστικό περιβάλλον, το πράσινο, τα σχέδια πόλεως και την εξασφάλιση κοινοχρήστων χώρων.

1. Αύξηση – Δημιουργία και Αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων
2. Αναβάθμιση της αισθητικής όλων των δημοτικών διαμερισμάτων
3. Προστασία και αξιοποίηση φυσικών πόρων
4. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε πηγή ρύπανσης
5. Αξιοποίηση περιοχών για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων
6. Βελτίωση του επιπέδου ποιότητας των οργανωμένων χώρων πρασίνου και παιδικών χαρών
7. Συντήρηση πεζοδρομίων (Δήμος Αηλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού)

1.2 Πολεοδομική οργάνωση και χωροταξία. Αφορά όλες τις δράσεις που έχουν να κάνουν με την πολεοδομική και χωροταξική οργάνωση του δήμου.

1. Στα πλαίσια της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Οργάνωσης του Δήμου θα συνταχθεί και ολοκληρωθεί, μετά από σχετικές Αποφάσεις των Αρμοδίων Οργάνων, η Τροποποίηση και Επικαιροποίηση το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο.

2. Η Τεχνική Υπηρεσία θα εκπονήσει ένα πλήθος διαφόρων μελετών, θα διενεργήσει Διαγωνισμούς Διαφόρων έργων και προμηθειών, που προβλέπονται στο Τεχνικό της Πρόγραμμα.
3. Αναμένεται στην επόμενη χρονιά η βελτίωση των λειτουργικών δυνατοτήτων των Τεχνικών Υπηρεσιών, με την πρόσληψη του νέου εξειδικευμένου Προσωπικού της. Έτσι θα έχει την δυνατότητα την βελτιστοποίηση της οργάνωσής της.
4. Η Τεχνική Υπηρεσία θα συνεχίσει την στενή συνεργασία με Φορείς, μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων που θα συνάπτει, με σκοπό την αρτιότερη εκτέλεση των Τεχνικών της Έργων.
5. Θα ολοκληρωθούν σημαντικά έργα Υποδομών, προς ωφέλεια των κατοίκων και των επισκεπτών του Δήμου μας καθώς και της Τοπικής Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης:
 - Το Ανοικτό Κολυμβητήριο Βασιλικού, το νέο γήπεδο ποδοσφαίρου Νέας Λαμψάκου, οι νέοι χώροι άθλησης Τένις, Βόλεϊ και skateboard, το γήπεδο Μπάσκετ στο Μύτικα, η κατασκευή νέων παιδικών χαρών, η βελτίωση των διοικητηρίων, η βελτίωση των παραλιών του Δήμου, εκτεταμένες Αναπλάσεις σε διάφορες περιοχές του Δήμου μας, βελτιώσεις κοιμητηρίων του Δήμου κ.α. (Δήμος Αηλιαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού)

1.3 Μεταφορές – Συγκοινωνίες. Αφορά όλες τις δράσεις που έχουν να κάνουν την μεταφορική υποδομή, το κυκλοφοριακό, την στάθμευση και τις συγκοινωνίες.

1. Βελτίωση αγροτικού και δημοτικού δικτύου του δήμου
2. Βελτίωση πεζόδρομων

3. Βελτίωση μεταφορικών συνδέσεων
4. Ανάπτυξη υποδομών στάθμευσης
5. Βελτίωση συνθηκών οδικής ασφάλειας
6. Αντιμετώπιση των προβλημάτων κυκλοφορίας, οδικής ασφάλειας και στάθμευσης
7. Αλλαγή κυκλοφοριακής συμπεριφοράς πολιτών (Δήμος Δηλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού)

1.4 Ύδρευση – Άρδευση – Αποχέτευση – Καθαριότητα. Αφορά όλες τις δράσεις της ΔΕΥΑΜ καθώς και τις δράσεις αντιπλημμυρικών υποδομών.

1. Βελτίωση – επέκταση δικτύων ύδρευσης – αποχέτευσης
2. Σύγχρονη διαχείριση απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων
3. Βελτίωση επεξεργασίας λυμάτων
4. Αναβάθμιση λοιπών υποδομών διαχείρισης ύδρευσης αποχέτευσης
5. Ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων
6. Αντιπλημμυρική προστασία του δήμου

Ο Δήμος πρωτοστατεί στην υλοποίηση έργων που έχουν σχέση με την καθημερινή εφαρμογή νέων τεχνολογιών, στο τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας και της περιβαλλοντικής συνείδησης, μέσω των παρακάτω δράσεων:

- ✓ Παρακολούθηση του φακέλου – αίτησης στο πρόγραμμα ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ, όπου εισήχθηκαν τέσσερα σχολεία: το Γυμνάσιο Βασιλικού, το 3^ο Δημοτικό Σχολείο Βασιλικού, το Δημοτικό Σχολείο Μύτικα, το Δημοτικό Σχολείο Νέας Λαμψάκου, και η βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής που περιβάλλεται γύρω από την Πλατεία του Διοικητηρίου των Φύλλων.
- ✓ Σχεδίαση τρόπων διάδοσης, δικτύωσης, δημοσιότητας και ενημέρωσης για το πρόγραμμα ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ

- ✓ Πιλοτική εφαρμογή ανακύκλωσης οικιακών απορριμμάτων σε συνεργασία με την ΕΕΑΑ.
- ✓ Δημιουργία και η εφαρμογή μηχανισμού διάδοσης του τρόπου εκτέλεσης της ανακύκλωσης στο Δήμο και τα οφέλη αυτής.
- ✓ Παραγωγή και διανομή έντυπου υλικού για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των δημοτών και των επισκεπτών του δήμου.

Το αυτοτελές τμήμα προγραμματισμού και ανάπτυξης εργάστηκε μεθοδικά, ώστε ο Δήμος να είναι από τους πρώτους δήμους της Εύβοιας που πιστοποιήθηκε με το Ελληνικό Πρότυπο EN ΕΛΟΤ ISO 9001:2008 και ΕΛΟΤ 1429. Όλες οι υπηρεσίες του δήμου, με την βοήθεια του Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, καταβάλουν προσπάθεια να λειτουργούν με νέες μεθόδους οργάνωσης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Επίσης, θα υπάρξει σύμβαση με τεχνικό ασφαλείας, ο οποίος θα πληρεί όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις βάσει Π.Δ και σχετικών Νόμων, καθώς θα κατέχει επαρκή εμπειρία χρόνων που θα τον καταστήσει κατάλληλο να διαχειρισθεί με ευελιξία και αποτελεσματικότητα με θέματα ασφάλειας εργαζομένων και αιρετών. Επιπλέον, όσον αφορά την χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση του δήμου, περιλαμβάνονται τα παρακάτω (Δήμος Ληλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού):

4.3.2 Άξονας Δράσης 2 – Τοπική Ανάπτυξη και Οικονομία

Στον άξονα αυτό περιλαμβάνονται τα έργα και οι ενέργειες που αφορούν την τοπική ανάπτυξη και την οικονομία. Πιο συγκεκριμένα αφορούν την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου αλλά και του συνόλου των πολιτών. Οι δράσεις σε αυτό τον Άξονα δημιουργούν πολλαπλασιαστικά οφέλη στον τομέα των υπηρεσιών και της προετοιμασίας των εργαζομένων για την καλύτερη αξιοποίηση ευκαιριών απασχόλησης. Η εμπειρία του δήμου σε παρόμοιες δραστηριότητες του επιτρέπει την

βελτίωση του συνήθως χαμηλού βαθμού αποδοτικότητας παρόμοιων προγραμμάτων και δράσεων, με εστίαση σε ειδικές ομάδες και νέους, με την μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των σημαντικών πόρων του ΕΣΠΑ μέσω του ΕΚΤ για παρόμοιες δράσεις. Ο Άξονας 2 περιλαμβάνει τα εξής μέτρα:

1. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση της απασχόλησης. Το μέτρο αυτό περιέχει όλες τις δράσεις που αφορούν την αύξηση της απασχόλησης.

1. Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών κατάρτισης και ευκαιριών απασχόλησης

2. Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στον Δήμο. Το μέτρο αυτό περιέχει δράσεις που αφορούν την βελτίωση της επιχειρηματικότητας, την βελτίωση των υποδομών, την υποστήριξη της καινοτομίας.

1. Ενθάρρυνση-στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

2. Δημιουργία επιχειρηματικών υποδομών

3. Υποστήριξη οικονομικών μονάδων

4. Υποστήριξη καινοτομίας

3. Τουρισμός. Οι δράσεις που περιέχονται στο μέτρο αυτό αφορούν την βελτίωση του Τουριστικού προϊόντος και την δημιουργία κατάλληλων τουριστικών υποδομών.

1. Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού

2. Τουριστική προβολή

3. Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων (φυσικών, πολιτιστικών, ανθρωπίνων πόρων)

4. Αύξηση ποιοτικού τουρισμού στην περιοχή (Δήμος Ληλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού).

4.3.3 Άξονας Δράσης 3 – Κοινωνική Ανάπτυξη

Στον άξονα αυτό περιλαμβάνονται τα έργα και οι ενέργειες που αφορούν την κοινωνική ανάπτυξη του δήμου. Πιο συγκεκριμένα αφορούν την ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων και δραστηριοτήτων του δήμου, στην κατεύθυνση ενσωμάτωσης τους στην καθημερινή δραστηριότητα του πολίτη αλλά κυρίως στην ανάδειξη της επωνυμίας της πόλης και της διαχρονικής ιστορίας της. Ο Άξονας 3 περιλαμβάνει τα εξής μέτρα (Δήμος Ληλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού):

3.1 Κοινωνική φροντίδα. Το μέτρο αυτό αφορά όλες τις επιμέρους δράσεις κοινωνικής πρόνοιας, υποστήριξης ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες καθώς και των παιδικών σταθμών.

1. Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων
2. Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής μέριμνας και ενσωμάτωσης
3. Ανάπτυξη δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
4. Προστασία ατόμων με ειδικές δεξιότητες (αναπηρία)
5. Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας νηπίων και νεολαίας

3.2 Πολιτισμός. Περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν τις πολιτιστικές υποδομές, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τους φορείς καλλιέργειας του πολιτισμού καθώς και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

1. Αποκατάσταση των διατηρητέων κτιρίων
2. Οργάνωση νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων εκδηλώσεων πολιτιστικού και μορφωτικού περιεχομένου

3. Διοργάνωση πολιτιστικών – καλλιτεχνικών εκδηλώσεων

3.3 Αθλητισμός. Περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την δημιουργία και συντήρηση αθλητικών υποδομών, την ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων και την διάδοση του μαζικού αθλητισμού.

1. Κατασκευή νέων γηπέδων
2. Βελτίωση των υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων
3. Οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων
4. Διάδοση του μαζικού αθλητισμού

3.4 Παιδεία. Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που αφορούν την νεολαία της πόλης και την υποστήριξη των δραστηριοτήτων αυτής. Περιλαμβάνει επίσης τις συντηρήσεις των σχολικών κτιρίων, την λειτουργία των σχολικών επιτροπών.

1. Βελτίωση της κατάστασης των σχολικών κτιρίων και λοιπών υποδομών
2. Ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και δημιουργική απασχόλησης
3. Επαγγελματική κατάρτιση και δια βίου εκπαίδευση

4.3.4 Άξονας Δράσης 4 – Εσωτερική Δημοτική Ανάπτυξη

Στον άξονα αυτό περιλαμβάνονται τα έργα και οι ενέργειες που αφορούν την εσωτερική ανάπτυξη και αναδιοργάνωση του δήμου, των επιχειρήσεων και των οργανισμών που επιβλέπει, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα τον νέο ΔΚΚ, την βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών, την βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την ενίσχυση δράσεων ασφάλειας της ζωής και προστασίας των πολιτών και την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και ιδιαίτερα την δημιουργία του ψηφιακού δήμου. Η βελτίωση της οργάνωσης των

διοικητικών υπηρεσιών θα πραγματοποιηθεί με τον καθορισμό υλοποιήσιμων στόχων και σχεδίαση δεικτών μέτρησης της αποτελεσματικότητας των τμημάτων και των ατόμων με θέση ευθύνης. Πέρα από τις πάγιες παρεχόμενες υπηρεσίες των τμημάτων προγραμματίζονται δράσεις που αφορούν στην δημιουργία ενός συστήματος εντοπισμού/διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών των εργαζομένων και προώθησή τους σε προγράμματα εκπαίδευσης. Έμφαση δίνεται στην πιστοποίηση του Δήμου όσον αφορά την διαχειριστική του επάρκεια για δράσεις του ΕΣΠΑ. Ο Άξονας 4 περιλαμβάνει τα εξής μέτρα (Δήμος Αηλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού και Οικονομικό Τμήμα):

4.1 Ποιότητα – Αποδοτικότητα. Οι δράσεις σε αυτό το μέτρο αφορούν την βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών – διαδικασιών με σκοπό τη μεγαλύτερη αποδοτικότητα.

4.2 Επιμόρφωση – Κατάρτιση. Το μέτρο αυτό αφορά την επιπλέον επιμόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση του υπαλληλικού προσωπικού του δήμου.

4.3 Ψηφιακός Δήμος. Οι δράσεις σε αυτό το μέτρο αφορούν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την τεχνολογική υποδομή του Δήμου.

1. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και συστήματα εξυπηρέτησης πολιτών και εργαζομένων
2. Βελτίωση της λειτουργίας του δήμου με αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

4.4 Σύγχρονες Μορφές Οργάνωσης. Το μέτρο αυτό δίνει όλες τις προτεινόμενες δράσεις που αφορούν την διοικητική αναδιοργάνωση, την αναδιοργάνωση διαδικασιών και πολιτικών διοίκησης, την ενίσχυση της διαφάνειας και την βελτίωση των διαδικασιών προμηθειών και την πολιτική προσλήψεων.

1. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου
2. Αναδιοργάνωση και ορθολογική λειτουργία Δημοτικών Επιχειρήσεων και Νομικών Προσώπων
3. Εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του δήμου.
4. Προώθηση των αρχών της διαφάνειας και της λογοδοσίας
5. Βελτίωση της στελέχωσης σε επιμέρους τομείς

4.5 Οικονομική Διαχείριση. Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που σχετίζονται με την οικονομική αναδιοργάνωση του Δήμου και την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου. Επίσης περιλαμβάνει τις δράσεις για την κτιριακή ανασυγκρότηση και την βελτίωση των συνθηκών εργασίας του Δήμου.

1. Βελτίωση των συνθηκών εργασίας του προσωπικού
2. Καλύτερη αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας
3. Οικονομική αναδιοργάνωση
4. Άρση του καθεστώτος καταπάτησης της Δημοτικής περιουσίας

4.6 Συμμετοχικές Διαδικασίες. Το μέτρο αυτό περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που αφορούν την σχέση του πολίτη με τον Δήμο, την δημιουργία κατάλληλων διαδικασιών εξυπηρέτησης των πολιτών και την βελτίωση της δημόσιας εικόνας του Δήμου.

1. Καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
2. Βελτίωση της δημόσιας εικόνας του δήμου
3. Βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες του δήμου

4.7 Πολιτική Προστασία. Αφορά όλες τις δράσεις που έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη υποδομών πολιτικής προστασίας και ασφάλειας του πολίτη.

1. Βελτίωση των υπηρεσιών ασφάλειας - Προστασίας του Πολίτη
2. Ανάπτυξη υποδομών πολιτικής προστασίας
3. Βελτίωση ικανότητας αντιμετώπισης φυσικών Κινδύνων

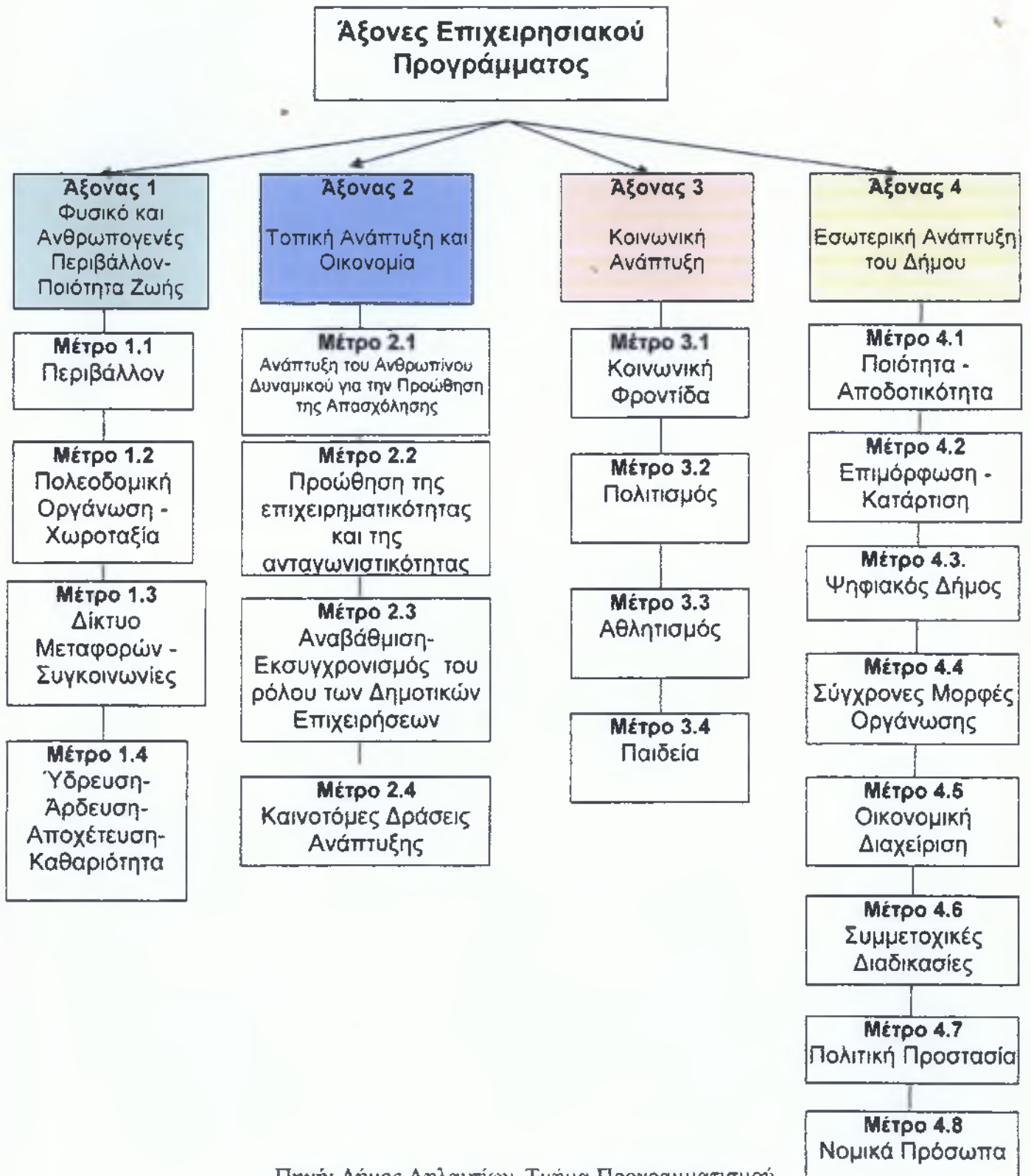
4.8 Νομικά Πρόσωπα. Αφορά δράσεις βελτίωσης των δομών συνεργασίας με όμορους δήμους και φορείς της πόλης και την ανάπτυξη προγραμματισμού και έρευνας στο Δήμο.

1. Ανάπτυξη συνεργασίας με όμορους δήμους
2. Ανάπτυξη συνεργασίας με δήμους της περιφέρειας
3. Ανάπτυξη έρευνας

Στο πλαίσιο του Άξονα 4:

- Η προμήθεια νέων προγραμμάτων Η/Υ καθώς και αναβαθμισμένων εκδόσεων Οικονομικών και Διαχειριστικών Εφαρμογών θα επιτρέψει στους Υπαλλήλους των Τμημάτων της Διεύθυνσης να διεκπεραιώνουν απρόσκοπτα – από Τεχνολογικής άποψης – την καθημερινή τους εργασία.
- Συνεχίζεται η διασύνδεση των Δημοτικών Κτιρίων, καθώς και εκείνων που στεγάζονται τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, μέσα από το δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ.
- Ο Δήμος πιστοποιήθηκε το 2010 με το Ελληνικό Πρότυπο EN ΕΛΟΤ ISO 9001:2008 και ΕΛΟΤ 1429. Απώτερος σκοπός αυτής της Πιστοποίησης είναι η οργάνωση του Δήμου, έτσι ώστε θα τον οδηγήσουν στην αναβάθμιση και εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων Υπηρεσιών, την τυποποίηση των εργασιών, την αύξηση της παραγωγικότητας, την αποφυγή των επικαλύψεων και την εξοικονόμηση χρόνου. Τέλος, η Πιστοποίηση καθιερώνει διαδικασίες συνεχούς παρακολούθησης αλλά και βελτίωσης των παρεχόμενων Υπηρεσιών του Δήμου.

Διαγραμματικά οι άξονες και τα μέτρα του ΕΠ απεικονίζονται ως εξής:

Η Ανάπτυξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α., αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων του Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία και διαδικασία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό του στην ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης του Δήμου Ληλαντίων (Δήμος Ληλαντίων, Τμήμα Προγραμματισμού).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι πολύ ευρύτερος από αυτόν του "τοπικού παραρτήματος" της κεντρικής κρατικής διοικητικής μηχανής. Αποτελεί το πρώτο κύτταρο της δημοκρατίας, το χώρο που ο πολίτης βιώνει καθημερινά τη δημοκρατία και το κρίσιμο πεδίο εκδήλωσης της άσκησης της λαϊκής κυριαρχίας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποτελώντας τη βάση του ελληνικού διοικητικού συστήματος, αντιμετωπίζει κρίσιμα, για την ποιότητα ζωής των πολιτών, ζητήματα και σύμφωνα με το Σύνταγμα είναι αποκλειστικά υπεύθυνη, με τους πολιτικά υπεύθυνους αιρετούς, για την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Στο πεδίο ευθύνης των Ο.Τ.Α. σήμερα δεν εντάσσεται απλώς η κάλυψη ορισμένων θεμελιωδών βιοτικών αναγκών των κατοίκων τους αλλά και η επεξεργασία και η εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Από την ανάλυση του δήμου που προηγήθηκε είναι εμφανές πως η τοπική αυτοδιοίκηση υστερεί σε πολλούς τομείς οι οποίοι χρίζουν εκτεταμένης προσοχής. Είναι απαραίτητη η αναδιάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης για να ανταποκρίνεται καλύτερα στις αυξημένες ανάγκες της περιοχής των Αηλιαντίων. Πιο συγκεκριμένα είναι κρίσιμη η συστηματικότερη και πιο ουσιαστική μελέτη των προβλημάτων των περιοχών σε συνδυασμό με την επικαιροποίηση των πληροφοριών και την υιοθέτηση συμμετοχικής και διαλογικής σχέσης με τους πολίτες με κοινό παρανομαστή όλων αυτών, φυσικά, την πρόσληψη ειδικά κατηρτισμένου και εξειδικευμένου προσωπικού στις διάφορες υπηρεσίες. Σημαντικότερος είναι ο τομέας της απασχόλησης καθώς τα ποσοστά ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά τόσο στους νέους όσο και στο γυναικείο πληθυσμό. Είναι λοιπόν απαραίτητο να εφαρμοσθούν αναπτυξιακά προγράμματα και πρακτικές με σκοπό τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας και εκπαιδευτικής εξειδίκευσης για την ενίσχυση των ικανοτήτων και τεχνικών γνώσεων των πολιτών αλλά και ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την ένταξη των μακροχρόνια ανέργων στην αγορά εργασίας.

Τέλος, μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ενδυνάμωση του πρωτογενούς (περισσότερο) και δευτερογενούς τομέα απασχόλησης καθώς εκεί παρουσιάζονται ιδιαίτερα προβλήματα και να περιορισθεί η απασχόληση στον τριτογενή τομέα, ο οποίος παρουσιάζεται αρκετά διευρυμένος. Πιο συγκεκριμένα πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε να αυξηθεί το εργατικό δυναμικό που απασχολείται αλλά και να αναπτυχθούν περαιτέρω επιμέρους δραστηριότητες όπως ο τομέας της αλιείας και της κτηνοτροφίας και συγκεκριμένα η παραγωγή βοοειδών και χοίρων, οι οποίες υστερούν συγκριτικά με τους άλλους κλάδους. Κρίσιμη είναι και η προσπάθεια ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα με ταυτόχρονη όμως φροντίδα για την προστασία του περιβάλλοντος με την υιοθέτηση «πράσινων» μεθόδων και πρακτικών.

Η εφαρμογή του Αναπτυξιακού Προγράμματος του Δήμου Αηλιαντίων κρίνεται σε γενικές γραμμές ικανοποιητικό καθώς τμήμα των δεσμεύσεων και των στόχων έχει επιτευχθεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη. Πιο συγκεκριμένα:

Όσον αφορά τον 1^ο Άξονα Δράσης, μπορούμε να πούμε ότι είναι τομέας που παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις και παραλήψεις. Στο μέτρο 1.1 που σχετίζεται με το περιβάλλον παρατηρούμε πως πολύ λίγα πράγματα έχουν αρχίσει να οργανώνονται και μόνον όσον αφορά τους κοινόχρηστους χώρους. Όσον αφορά την πολεοδομική και χωροταξική οργάνωση (μέτρο 1.2) παρατηρείται επίσης μεγάλη καθυστέρηση λόγω της έντονης γραφειοκρατίας και της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού. Παρόλα αυτά έχουν αρχίσει οι διαδικασίες υλοποίησης του ανοικτού κολυμβητηρίου Βασιλικού και των χώρων άθλησης. Σχετικά με το μέτρο 1.3 και τις μεταφορές και τις συγκοινωνίες έχουν γίνει θετικά βήματα προς την επίλυση των κυκλοφοριακών προβλημάτων και θεμάτων οδικής ασφάλειας και στάθμευσης ενώ ο τομέας της ύδρευσης, άρδευσης, αποχέτευσης και καθαριότητας (μέτρο 1.4) βρίσκεται στο στάδιο του σχεδιασμού. Σημαντική είναι η υλοποίηση έργων που σχετίζονται με τον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας και η πιστοποίηση του δήμου με το Ελληνικό Πρότυπο EN ΕΛΟΤ ISO 9001:2008 και ΕΛΟΤ 1429.

Όσον αφορά το 2^ο Άξονα Δράσης παρατηρούμε ιδιαίτερη κινητικότητα στα μέτρα σχετικά με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και την προώθηση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στο Δήμο ενώ το θέμα του τουρισμού αποτελεί το μέτρο με την καλύτερη εφαρμογή και αποτελεσματικότητα.

Ο 3^ο Άξονας Δράσης βρίσκεται στο στάδιο της υλοποίησης όσον αφορά το τρίπτυχο πολιτισμός – αθλητισμός – παιδεία. Έχει ξεκινήσει η αποκατάσταση ορισμένων διατηρητέων κτιρίων πολιτιστικής αξίας καθώς και η οργάνωση πολιτιστικών, καλλιτεχνικών και αθλητικών εκδηλώσεων. Επιπλέον έχουν αρχίσει οι διαδικασίες για την βελτίωση της κατάστασης σχολικών κτιρίων και υποδομών εκπαίδευσης και δημιουργικής απασχόλησης. Παρόλα αυτά το μέτρο για την κοινωνική φροντίδα και την υποστήριξη των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες καθυστερεί και παρουσιάζει ελλείψεις.

Τέλος, ο 4^{ος} Άξονας Δράσης είναι ο τομέας που χωλαίνει περισσότερο από όλους και παρουσιάζει τις μεγαλύτερες ελλείψεις και παραλήψεις. Τα πιο δυσλειτουργικά τμήματα είναι αυτά της οργάνωσης, διοίκησης, διαφάνειας και λογοδοσίας του Δήμου, της οικονομικής διαχείρισης και της αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας αλλά και της συνεργασίας με άλλους όμορους δήμους της περιφέρειας. Λίγα βήματα έχουν γίνει προς την βελτίωση των υπηρεσιών προστασίας των πολιτών και της πρόσβασής τους στις υπηρεσίες του δήμου. Αντίθετα, ιδιαίτερα σημαντική είναι η πρόοδος στα ζητήματα τεχνολογίας και ηλεκτρονικής διασύνδεσης καθώς και τεχνικής κατάρτισης του προσωπικού του δήμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Κοσμά Κ., (2007) «*Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : δομή και λειτουργία στην ευρωπαϊκή προοπτική*», Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
- Παπακωνσταντινίδης Λ., (2005) «*Στρατηγική Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης*», Εκδ. Τηρωθήτω, Αθήνα.
- Παπαδασκαλόπουλος Δ. Αθ. (1995), *Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.
- Χατζημιχάλης Κ. (1992), *Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική*, Κείμενα από τη διεθνή εμπειρία (επιμέλεια-εισαγωγή), Εισαγωγή: Βασικές προσεγγίσεις στις θεωρίες και πολιτικές, εκδ. Εξάντας, Αθήνα.
- Δολγηρά Χ., Μαυροπούλου Φ., Πρέζα Β., (2007) *Τοπική Αυτοδιοίκηση. Διοικητική Μεταρρύθμιση: Ευκαιρίες και κίνδυνοι*, Πτυχιακή Εργασία, ΑΤΕΙ Θεσ/κης, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Barquero Vasquez Antonio (1991), *Τοπική Ανάπτυξη, Μια στρατηγική για τη δημιουργία απασχόλησης*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.
- Blakely J. Edward (1994), *Planning Local Economic Development, Theory and Practice*, Sage Publications Inc., U.S.A., California.

- Coffey S., Polese M. (1984), The concept of local development: a stages model of endogenous regional growth, *Regional Science Association*, 55.
- Coffey S., Polese M. (1985), Local Development, Conceptual Bases and Policy Implications, *Regional Studies* V 19 – 2.
- Garofoli Gioacchino (1992), Endogenous Development and Southern Europe, Athenaeum Press Ltd, Newcastle.
- Sauve L. (2008). Η οικολογική έρευνα. Ενσωματώνοντας την έρευνα, την εκπαιδευτική παρέμβαση και την κοινωνικοοικολογική δράση. *Η έρευνα στην εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη*, Φλογαΐτη Ε. & Λιαράκου Γ. (επιμ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

- <http://el.wikipedia.org/wiki>
- <http://www.ita.org.gr/contents.aspx?catid=45>
- www.lilantio.gr

ΠΗΓΕΣ

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ληλαντίων
- Δήμος Ληλαντίων, Οικονομικό Τμήμα και Τμήμα Προγραμματισμού

➤ Άρθρο 75.Ι/ Ν3463/2006

➤ Άρθρο 203/ Ν3463/2006